

Dobrovolnictví a jeho podoby v organizacích působících na území města Blanska.

Petra Vondrová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Petra VONDROVÁ**
Osobní číslo: **H128413**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Dobrovolnictví a jeho podoby v organizacích působících na území města Blanska**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v materiálu IMS "Metodika psaní odborného textu a výzkumu v sociálních vědách" (IMS 2009). Případně podle dalších materiálů, z nichž některé jsou obsaženy v literatuře připojené k tomuto studijnímu textu. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etikety a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím bude práce zaměřena:

- na pojem, úkol a význam dobrovolnictví;
 - na formy a vývoj dobrovolnictví v ČR;
 - na metodiku práce s dobrovolníky;
 - na popis organizací působících ve městě Blansku, ve kterých dobrovolníci pomáhají.
- Součástí práce bude realizace výzkumného šetření zaměřeného na analýzu práce dobrovolníků a motivující faktory dobrovolnictví.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Bakošová, Z. Sociální pedagogika jako životná pomoc. Bratislava: Univerzita Komenského, 2008.

Bergerová, M. a R. Červenková. Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci. Praha: Portál pro Hestia – Národní dobrovolnické centrum, 2005.

DISMAN, M. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. Praha: Karolinum, 2000.

Frič, P. a T. Pospíšilová. Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: Agnes, 2010.

Gavora, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000.

Mlčák, Z. Prosociální chování v kontextu dispozičních aspektů osobnosti. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010.

Tošner, J. a O. Sozanská. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Praha: Portál, 2002.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Petr Sýkora, Ph.D.

Katedra pedagogiky a psychologie

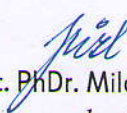
Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.

vedoucí ústavu

doc. PaedDr. Slavomír Laca, Ph.D.

vedoucí katedry

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautorka.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 28. 11. 2014

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tahle bakalářská práce si neklade za cíl zmapovat veškeré blanenské organizace, které s dobrovolníky pracují, ale chce pouze nastínit podobu dobrovolnictví v některých z nich.

V první části práce se seznámíme s pojmy dobrovolnictví, dobrovolník, dobrovolnická a dobrovolná činnost. Po stručném popisu vývoje dobrovolnictví v České republice a v Blansku bude následovat charakteristika metodiky práce s dobrovolníky a legislativní rámec dobrovolnické činnosti. Dalšími tématy budou motivace a odměna v dobrovolnictví a popis některých blanenských organizací, které pracují s dobrovolníky.

Druhá, praktická část práce, je zaměřena na výzkum, analýzu dat, demonstraci výsledků a jejich vyhodnocení. V závěru práce budou ověřovány předem stanovené hypotézy.

Klíčová slova: dobrovolnictví, dobrovolník, Blansko, organizace, sdružení, pomoc, aktivita, práce/činnost, motivace, odměna.

ABSTRACT

This thesis aims not to describe all the Blansko organisations that volunteers work in but I want only to briefly outline how volunteer work appears in some of them.

In the first part we look at the concept of volunteering , volunteers and volunteer work. After a brief description of the development of volunteering in the Czech Republic and in Blansko there follows a description of the methods of working with volunteers and the legal aspect of volunteer work. Other topics include the motivation and rewards in volunteering and a description of some Blansko organisations which work with volunteers.

The second, practical part is aimed at research, analysis of data, showing the results and their evaluation. The summary will test hypotheses put forward earlier.

Keywords: volunteering, volunteer, Blansko, organisation, association, aid, activity, work/event, motivation, rewards.

Velice děkuji Mgr. Petru Sýkorovi, Ph.D. za pomoc, cenné rady, věcné připomínky a především čas, který mi věnoval při vedení této práce.

Děkuji také mé rodině, která při mně stála a podporovala mě v době celého studia.

Velké díky patří i organizacím a jejich představitelům, kteří mi ochotně poskytli potřebné informace, ale také dobrovolníkům, kteří si našli čas a zúčastnili se výzkumu, který je součástí této práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1 PRVKY A FORMY DOBROVOLNICTVÍ	13
1.2 VÝZNAM A HODNOTY DOBROVOLNICTVÍ.....	17
1.3 STRUČNÝ POPIS VÝVOJE FORMÁLNÍHO DOBROVOLNICTVÍ.....	19
2 METODIKA PRÁCE S DOBROVOLNÍKY	23
2.1 PRÁCE SPOJENÁ S DOBROVOLNÍKY	23
2.2 METODIKA DOBROVOLNICKÉ ČINNOSTI.....	25
2.3 PRÁVO V DOBROVOLNICTVÍ	28
3 MOTIVACE A ODMĚNA	30
3.1 MOTIVUJÍCÍ FAKTORY DOBROVOLNICTVÍ	31
3.2 ODMĚŇOVÁNÍ DOBROVOLNÍKŮ	33
4 POPIS ORGANIZACÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH S DOBROVOLNÍKY	35
4.1 ORGANIZACE, JEJICHŽ AKTIVITY JSOU PŘEVÁŽNĚ ZAMĚŘENY NA DĚTI A MLÁDEŽ	36
4.2 POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	38
4.3 CÍRKVE A CÍRKEVNÍ SPOLKY	41
4.4 ORGANIZACE SE SPECIFICKÝM ZAMĚŘENÍM.....	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
5 VÝZKUM U DOBROVOLNÍKŮ	50
5.1 METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA A CÍLE.....	51
5.2 ANALÝZA A DEMONSTRACE VÝSLEDKŮ	53
5.3 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU	78
ZÁVĚR	80
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	82
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	85
SEZNAM TABULEK	86
SEZNAM GRAFŮ	87
SEZNAM PŘÍLOH	88

ÚVOD

„...nejvíc ublížíme sami sobě, když se budeme starat jen sami o sebe. Nesmí nám být jedno, co se děje kolem nás, jakou tvář má naše země a její krajina, naše města a obce; nemůžeme myslet jen na to, abychom měli dobrý dům a garáž, ale musíme myslet i na to, co je obklopuje; nemůžeme hájit jen zájmy své firmy či svého povolání, ale musíme mít ohled i k zájmům ostatních...musíme rozpoznávat a ctít kvalitu a pestrobarevnost života a vážit si lidské pospolitosti, solidarity a společné tvůrčí vůle jakožto hodnot nepoměrně vyšších, než jsou čisté zisky...potřeba žít v souladu se zdravou přírodou a žít ve společenství vzájemné důvěry, dobré vůle a dobré mysli...“

Václav Havel

To, co vidíme kolem sebe, je společenství, svět, který se vyvíjí způsobem, na kterém se spolupodílíme i my všichni. Faktem ale je, že ne každý z nás je ochoten si tuhle skutečnost připustit a brát na zřetel, což je jedním z fenoménů dnešní doby. Jedinec tedy v dnešní ziskuchtivé době vystupuje spíše jako individualista, se zaměřením především na sebe a svoje nejbližší okolí.

Pod označením dobrovolnictví si každý člověk může představit něco jiného. Zpravidla si většina z nás dobrovolnictví spojí s pomocí při živelných katastrofách nebo významných akcích, kdy veškeré hromadné sdělovací prostředky poskytují nepřehledné množství informací typu: „Dobrovolníci stavějí protipovodňové hráze.“, „Dobrovolníci vyčistili koryto řeky po povodních.“, „Velký počet dobrovolníků se zasloužil o úklid Moravského Krasu.“, „Tisíce dobrovolníků pomáhají na Olympijských hrách.“. Co ale ti dobrovolníci, o kterých se moc nebo dokonce vůbec nemluví? Mám na mysli dobrovolníky, kteří pomáhají např. v blanenských organizacích, občanských sdruženích a církvích. Je činnost těchto dobrovolníků, kteří působí na „malých projektech“ také nepostradatelná, jako v případě „velkých akcí“, jež jsou uvedeny výše?

Z pohledu šestiletého dítěte je dobrovolník člověk: „Který dělá věc, kterou už třeba zná. Někomu při něčem pomáhá. Pomáhá třeba člověku, kterému něco moc nejde, tak to je dobrovolník.“. A peníze? „Peníze za to nebere, protože to třeba dělá rád.“ Tošner, Sozanská definují dobrovolníka: „*Dobrovolník je člověk, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.*“ (Tošner, Sozanská, 2006, s. 35) Tohle dítě je patrně v téhle oblasti uvědomělé a to proto, že jeho poznávání světa je do značné míry ovlivněno výchovou jeho

rodičů. Bakošová (2008) uvádí názor Pestalozziho, který se domníval, že větší vliv na utváření jedince má výchovné působení nezáměrné, což znamená, že je ovlivněno prostředím, v němž se jedinec pohybuje. V konkrétním případě výchova naplňuje to, o čem hovoří Bakošová: „*Smyslem výchovy má být kultivovaná bytost, otevřená problémům současné doby.*“ (Bakošová 2008, s. 54).

Jeden z hlavních důvodů, proč jsem si zvolila téma dobrovolnictví, byla pohnutka zjistit, zdali se dobrovolnictví v Blansku věnuje mnoho lidí a mimo jiné jsem si chtěla potvrdit domněnku, že jejich práce je nedílnou součástí života ve městě. Doufám také, že při sběru informací budu mít možnost blíže se seznámit s činností dobrovolníků v jednotlivých institucích a s jejich pomocí budu moci nastínit podobu dobrovolnictví v organizacích na území města Blanska a odpovědět na předem definované hypotézy.

Text v této práci je rozčleněn na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretickou část tvoří tři kapitoly. První z nich popisuje nejen historii dobrovolnictví, ale i jeho význam a poskytuje také základní informace, týkající se názvosloví. Druhá kapitola pojednává o metodice, kterou při své práci využívají především koordinátoři dobrovolníků a zohledňuje i s tím spojené vymezení dobrovolnictví v právních dokumentech České republiky. Kapitola třetí se snaží nastínit odpovědi na otázku: „Proč?“, proč se dobrovolníci této činnosti věnují a možné formy odměny. Čtvrtou kapitolu lze pokládat za určitý mezičlánek praktické a teoretické části, neboť je tvořena popisy blanenských organizací a sdružení, která s dobrovolníky spolupracují nebo jsou dobrovolníky tvořeny.

Praktickou část a poslední pátou kapitolu tvoří výzkum, který byl zacílen na respondenty z řad dobrovolníků. Dle předem určených hypotéz byl sestaven dotazník, jehož vyhodnocení bude v praktické části formulováno pomocí grafů a tabulek se slovním vyjádřením.

V poslední části práce bude provedeno ověření hypotéz a vyslovení závěrečné řeči k celé bakalářské práci.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Blansko

Tahle práce, jak již samotný název napovídá, se zabývá podobou dobrovolnictví v organizacích a sdruženích ve vymezeném teritoriu.

Blansko je obec s rozšířenou působností, která má 20.845 obyvatel s průměrným věkem 42,6 roků. Blansko se nachází v Jihomoravském kraji a leží vedle chráněné krajinné oblasti Moravský Kras.

Místní části města tvoří: Dolní Lhota, Horní Lhota, Hořice, Klepačov, Lažánky, Olešná, Těchov, Českovice, Obůrka, Skalní Mlýn a Žižlavice (Územní plán města Blanska [online] dostupný na www.blansko.cz, [cit. 11.08.2014]).

Dobrovolnictví

V úvodu práce je třeba objasnit pojmy dobrovolnická a dobrovolná činnost. Tošner a Sozanská se ve své knize: „*Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*“ snaží o vysvětlení těchto pojmů:

- „*Dobrovolnická činnost*“ je specifický druh aktivity, který je vnímám jako činnost, kterou vykonává především koordinátor dobrovolníků ve spojení s organizováním dobrovolnictví.
- „*Dobrovolná činnost*“ či *služba* obsahuje dobrovolnou pomoc, jako opravdový výkon pomoci.

V případě vykonávání činnosti dobrovolníkem se jedná o činnost, či službu dobrovolnou, a pokud je aktivita spojená s organizováním dobrovolnictví o činnost dobrovolnickou.

Dalším názvoslovím, které je třeba zmínit z pohledu organizace, jsou pojmy, které uvádí též Tošner a Sozanská (2006):

- „*Dobrovolnická organizace*“, je organizace, která svoji činnost zaměřuje především na organizování dobrovolnických aktivit. Patří sem velká dobrovolnická centra, která jsou v Praze nebo v Brně, např. Hestia.
- „*Dobrovolné organizace*“, např. Skaut, Sokol, Hnutí DUHA, jsou tvořeny dobrovolníky, kteří zajišťují její chod.

Výše uvedené dvě vymezení nemůžeme považovat za striktní, neboť jak sami autoři uvádějí, některé organizace, jež dobrovolníky organizují, jejich činnost i sami využívají.

Občanské sdružení, o.s.

K 1. lednu roku 2014 nabyl účinnosti Nový občanský zákoník, který přinesl zásadní změnu, která se týká tohoto názvu.

Označení občanské sdružení (o.s.) dle Nového občanského zákoníku 2014, bylo nahrazeno pojmy spolek nebo zapsaný spolek (z.s.). Bylo stanoveno, že název sdružení musí být do tří let od nabytí účinnosti nového občanského zákoníku upraven nebo změněn.

Jelikož lhůta pro transformaci poskytuje velký časový prostor, je stále velký počet sdružení, která své názvy prozatím nezměnila. Což je hlavním důvodem, proč v této práci bude stále používán název občanské sdružení.

1.1 Prvky a formy dobrovolnictví

Tošner, Sozanská (2006) uvádějí, že **každý člověk se nejméně jednou v životě stal dobrovolníkem**. Tenhle vyřčený fakt se někomu může zdát nepravdivým výrokem. Když si ale představíme situaci: člověk pomůže cizímu člověku, sousedovi nebo kamarádovi odtláčit ze silnice nepojízdné auto: udělá to v danou chvíli jen proto, že tento akt považuje za správný a znaky dobrovolnictví jsou zde zřejmé.

Jelikož se tahle práce zaobírá činností dobrovolníků v organizacích, budeme uvádět informace s ohledem na téma práce a to především rozčlenění týkající se dobrovolnictví, které se vyznačuje určitou dlouhodobostí a probíhá v organizaci, pro organizaci nebo pod záštitou organizace tzn. **formální dobrovolnictví**.

Prvky dobrovolné činnosti

Kdo je dobrovolník a co je dobrovolnictví? Jelikož je možno na dobrovolnictví nahlížet více přístupy, jediná, přesná definice, na které by se shodli odborníci, neexistuje.

Publikace *Dobrovolníci v neziskových organizacích* pojednává o dobrovolníkovi jako o jedinci, který může mít jak českou, tak i cizí státní příslušnost, ve věkovém složení od mládeže až po seniory. Zahrnuti jsou sem i osoby handicapované. Zde by bylo možno do skupiny dobrovolníků zahrnout i děti (v ČR se za děti považují osoby mladší 18 let), jelikož i ty se leckdy aktivně podílejí na dobrovolné činnosti.

O vytvoření přesné definice dobrovolnictví se pokusila již řada autorů, vždy ale s odlišnou formulací. Lze ale říci, že se dobrovolnictví vyznačuje určitými prvky, které se vyskytují v každém dobrovolném konání. Někdy jsou prvky uvedeny sice odlišným způsobem, ale se stejným obsahovým smyslem v odborné literatuře:

- podle Tošnera a Sozanské (2006) se jedná o činnost vykonávanou ve prospěch druhých lidí nebo společnosti bez nároku na odměnu. Přičemž pomoc osobám blízkým a dobrovolná činnost jsou úzce spjatá a jen stěží lze nalézt mezník, který by tyto dva způsoby pomoci od sebe odděloval.
- Frič a kol. (2010) ve své knize popisují postoje jednotlivých autorů, ve kterých lze také nalézt tři **společné prvky** jakékoliv **dobrovolnické činnosti**:
 - 1.) dobrovolnost ve smyslu **svobodného rozhodnutí**, nesmí se jednat o povinnost,

2.) činnost by měla být vykonávána ve prospěch druhých, **být pomocí pro ostatní.**

Mělo by se jednat o pomoc, která není poskytována osobám blízkým, rodinným příslušníkům a přátelům, neboť zde bývá zpravidla pomoc poskytována na základě určitého pocitu povinnosti,

3.) **neplacená činnost**, bez nároku na finanční odměnu.

■ Zákon o dobrovolnické službě nezahrnuje všechny podoby dobrovolnictví, ale soustřeďuje se jen na dobrovolnickou službu. Prvky dobrovolnictví bychom zde našli také:

1.) § 2 uvádí; jakou pomoc dobrovolník poskytuje při výkonu dobrovolnické služby,

2.) § 3 uvádí; dobrovolník je osoba, která dobrovolnickou službu vykonává na základě svého svobodného rozhodnutí,

3.) § 5 (4) uvádí; za dobrovolnickou službu dobrovolníkovi nenáleží odměna.

Kdybychom mohli vyslovit přibližnou definici dobrovolnictví, mohla by znít např. **„Dobrovolnictví je nepovinná činnost, která je vykonávána za účelem pomoci ostatním lidem bez nároku na odměnu.“** Jedinec si tedy na základě svého svobodného rozhodnutí zvolí činnost, kterou chce vykonávat a to i za předpokladu, že mu nebude poskytnuta odměna.

Typy dobrovolnictví

Při členění dobrovolnictví záleží na úhlu pohledu autora, který budeme chtít akceptovat. Neboť se názory různí, poskytneme popis členění, které bude rozděleno dle jednotlivých autorů.

Jestliže se na dobrovolníka díváme jako na člověka, který ze svého vlastního rozhodnutí poskytuje pomoc druhým a to bez nároku na odměnu, je třeba v typech dobrovolnictví uvést, zdali dobrovolník působí jako jednotlivec nebo společně s určitou skupinou dalších dobrovolníků, v jaké organizaci a popřípadě ve kterém prostředí.

V případě **formálního dobrovolnictví** můžeme mluvit o pomoci, která je poskytována **dlouhodobě a organizovaně** ve spojení s určitou organizací. Pole působnosti organizace bývá většinou zaměřeno určitým směrem, ale pomoc je přijímána širokou veřejností, skupinou jistých lidí nebo jen komunitní lokální skupinou.

Jestliže hovoříme o typech dobrovolnictví, musíme zohlednit i délku působení dobrovolníka v organizaci. Frič a kol. (2010) uvádějí možnost rozčlenit dobu působnosti dobrovolníka v organizaci např. na krátkodobé a dlouhodobé. Přičemž krátkodobé setrvání v organizaci nepřesahuje délku 5 roků. Další časový údaj, který se týká dobrovolnictví, může popisovat pravidelnost, s jakou se dobrovolník činnosti věnuje, jestli stabilně: denně, týdně, měsíčně nebo příležitostně: několikrát ročně.

Formy dobrovolnictví

- **dobrovolnictví veřejně prospěšné** se dle Müllerové (2011) začalo objevovat po roce 1989 a vycházelo z přesvědčení občanů být užitečný pro druhé, pomáhat jiným občanům, komunitě a jednat v zájmu určitých změn ve společnosti. Krátká a kol. 2010, uvádějí, že těmito pohnutkami jsou motivováni např. dobrovolníci českého Červeného kříže a Skauti.
- **dobrovolnictví vzájemně prospěšné** vykonávají podle Šormové, Klégrové (2006) dobrovolníci, kteří jsou členové sdružení, zájmových spolků, místních organizací aj., se záměrem zrealizovat svoje vlastní cíle převážně ku prospěchu členů komunity. Jedná se o dětské, mládežnické, kulturní a sportovní organizace, jejichž činnost byla povětšinou obnovena v roce 1989, např. Sdružení dobrovolných hasičů.

Mezník mezi veřejně a vzájemně prospěšným dobrovolnictvím lze jen stěží určit, neboť se obě dvě formy dobrovolnictví vzájemně překrývají, a stanovit, kde končí povinnosti spojené se členstvím a začínají aktivity spojené s dobrovolnictvím, je velmi obtížné.

Frič a kol. (2010) do formálního dobrovolnictví řadí dobrovolníky, kteří svoji činnost vykonávají pro, nebo prostřednictvím dobrovolné, neziskové organizace nebo „*organizace občanské společnosti*“ (tenhle termín zahrnuje dobrovolné neziskové organizace jako např. občanské sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace...). Členy církví a jedince praktikující náboženství lze zařadit jak do formálního, tak i do neformálního typu dobrovolnictví. V téhle práci se budou členové církví řadit k formálnímu typu dobrovolnictví.

Podle Friče a Vávry (2012) je komunitní dobrovolnictví charakterizováno jako dobrovolná neplacená pomoc, která je vykonávána členy lokální komunity v rámci určité komunitní organizace, za účelem prospět komunitě jako celku, tedy lokální komunitě.

Na základ již vyřčených skutečností lze do komunitního formálního dobrovolnictví zařadit činnosti jako:

- poskytování služeb v různých oblastech např. kulturní, sociální, vzdělávací, humanitární... (např. Český červený kříž (ČČK) Blansko, Oblastní charita Blansko, Senior centrum Blansko...)
- smysluplné trávení volného času v podobě nabídky rozmanitých zájmových činností, rekreace a podpory sportu... (např. Orel Blansko, Ulita Blansko, Kolpingova rodina, Skaut...)
- ochrana přírody (např. Chráněná krajinná oblast Moravský Kras (CHKO MK) ...), ochrana památek a architektury.

Patří sem i podpora náboženství a víry, ale také ochrana práva a zájmy, jako např. minority, děti, senioři, náboženství a víra, a s tím spojená jejich podpora. (Farnost svatého Martina Blansko...)

V případě, že do formálního dobrovolnictví zahrneme pomoc vzájemně prospěšnou i pomoc veřejně prospěšnou obsáhneme všechny blanenské organizace a činnost tamních dobrovolníků.

Pro celistvost informace je možno uvést názor Friče a kol. (2010), kteří jako protiklad formálního dobrovolnictví zmiňují dobrovolnictví neformální. Neformální dobrovolnictví se vyznačuje třemi stejnými prvky jako dobrovolnictví formální, ale nezahrnuje prvek organizačního kontextu. V případě neformálního dobrovolnictví se tedy jedná o pomoc lidem, která není poskytována dobrovolníkem skrze organizaci, ale dobrovolník, jako jednatel, sám poskytuje pomoc druhým lidem, tzn. „*neformální vzájemnou pomoc*“¹ Šormová, Klégrová (2006) mluví o téhle činnosti jako o pomoci v rámci rodiny, mezi sousedy a přáteli. Pomoc je vykonávána bez očekávání finanční odměny se spontánností a samozřejmostí, např. dcera pomáhá matce při úklidu domu.

¹ Frič a kol. (2010) uvádí, že v ČR v případě neformálního dobrovolnictví převládá výpomoc sousedská např. hlídání dětí, doprava, nákupy, zalévání zahrady, péče o domácí zvířata, které se věnovalo 72% neformálních dobrovolníků. Další činnosti, které jsou zahrnuty do neformálního dobrovolnictví, mohou být např. pomoc na stavbě, pomoc s opravami v domě a okolo domu, příprava a účast na místních společenských akcích, která napomáhá k udržování místních zvyků a tradic, pomoc člověku v nouzi, nemocnému nebo hladovému...

1.2 Význam a hodnoty dobrovolnictví

Jestliže vyslovíme domněnku Tošnera a Sozanské (2006), že dobrovolnictví provází lidstvo od nepaměti, můžeme se domnívat, že je dobrovolnictví nedílnou součástí společnosti a máme možnost se zabývat tím, co nám dobrovolnictví přináší.

Dobrovolnictví tvoří dobrovolníci, tedy lidé. Člověk jako každý jiný. Proč by měl mít dobrovolník a dobrovolnictví význam nebo dokonce zvláštní význam? Význam pro koho, pro konkrétního jedince, pro skupinu lidí nebo pro společnost. Není tomu ale tak, že společnost pro svoje fungování potřebuje skupiny i jednotlivce? Pokud si odpovíme ano, pak můžeme říci, že dobrovolnictví, dobrovolník je zde pro všechny, pro jednotlivce, skupiny i společnost.

Frič a kol. (2010) mluví o hodnotě dobrovolnictví jako o určitém způsobu pomoci, který přispívá k řešení sociálních otázek. Tuhle pomoc dále člení na přímou a nepřímou. V případě přímé pomoci se jedná např. o zajišťování smysluplného trávení volného času, poskytování služeb nemocným, handicapovaným nebo lidem v nouzi. Plánování, řešení problémů a lobování za jejich realizaci představuje pomoc nepřímou.

Podle Šormové a Kléglové (2006) je možno význam dobrovolnictví rozčlenit na **tři roviny**:

1. dobrovolník,
2. organizace,
3. společnost.

Otázka, kterou si pro zodpovězení významu dobrovolnictví mohou výše uvedení položit, může znít např.:

- dobrovolník: „Co mi dobrovolnictví přináší?“,
- organizace: „Jaký přínos má činnost dobrovolníka/ů v naší organizaci?“,
- společnost: „Co nám činnosti dobrovolníka/ů přináší?“.

Odpovědi by mohly být následující:

Dobrovolník:

- „Mám možnost se realizovat a posiluji si sebevědomí.“,
- „Využívám svoje schopnosti a předávám je ostatním.“,
- „Poznávám nové prostředí a nacházím nové přátele.“.

Organizace:

- „Aktivita, kterou naše organizace má možnost nabízet občanům, je realizovatelná hlavně díky pomoci dobrovolníků.“,
- „Dobrovolník působí v oblasti, kterou nejsou schopni pokrývat zaměstnanci.“,
- „Činnost dobrovolníků přináší nový pohled na práci s klienty.“.

Společnost:

- „Dobrovolnická činnost podporuje občanskou aktivitu.“,
- „Činnost dobrovolníků napomáhá komunitě ke sdružování.“,
- „Dobrovolnictví přispívá k ekonomickému rozvoji a vzdělanosti.“.

V souvislosti s organizací a společností bychom mohli zmínit ekonomickou důležitost, která dle Hladké, v případě dobrovolnictví představuje pro organizaci významný finanční zdroj, který ale pro absenci finanční odměny není zachytitelný v účetnictví organizace, a tím pádem je těžké vymezit jeho přesnou hodnotu, která se jistě pohybuje velmi vysoko.

Mlčák a Zášková (2013) ve své knize píší o pojednání pěti vlivů J.Wilsona a M.A. Musicika, které se týká vlivu dobrovolnictví na společnost i na jedince.

- 1.) Dobrovolnictví se **podílí na vývoji občanské společnosti** – například tím, že přispívá ke kultivaci společenských postojů a norem.
- 2.) Dobrovolnictví **přispívá ke snižování antisociálního chování** – toto tvrzení je podmíněno okolnostmi, které dobrovolnictví spojují s pozitivními hodnotami, důvěrou, empatií a tolerancí. Dobrovolnictví učí dobrovolníky prosociálnímu chování a svým způsobem je dobrovolnictví určitou kontrolou, jak dobrovolníci, především mladí dobrovolníci, tráví svůj volný čas.
- 3.) Dobrovolnictví **napomáhá k udržení fyzického zdraví** – bylo zjištěno, že činnost dobrovolníků, má pozitivní vliv na fyzické zdraví, což platí především u dobrovolníků seniorů.
- 4.) Dobrovolnictví **pozitivně působí na psychické zdraví** – dobrovolnictví a aktivity s ním spojené přináší dobrovolníkům nejen možnost sebepoznání, sebeúcty, ale napomáhají i k lepšímu pochopení osobní výkonnosti a zdatnosti. Paradoxem je, že dobré psychické zdraví vlivem příliš velké snahy věnovat se dobrovolnictví tak, jako jiné pomáhající profesi může být negativně ovlivněno například značnou únavou nebo syndromem vyhoření.

- 5.) Dobrovolnictví **poskytuje možnost profesního úspěchu** – předpokládá se, že činnost dobrovolníka zvyšuje jeho šanci v případě, že hledá zaměstnání.

1.3 Stručný popis vývoje formálního dobrovolnictví

„Dobrovolnictví provází člověka od nepaměti.“ (Tošner, Sozanská 2006, s. 35).

Popis vývoje dobrovolnictví v ČR

Frič a Vávra (2012) ve své publikaci uvádí, že první písemné zmínky o formálním dobrovolnictví na našem území sahají až na konec 14. století.

15. století

V 15. století byly zakládány podpůrné pokladny hornických bratrstev, podpůrné a svépomocné spolky tovaryšů a další, které měly dobrovolné členství a řídily se vlastními pravidly. Množství těchto spolků se postupně zvyšovalo.

18. století

S nástupem osvícenství, za vlády Marie Terezie a Josefa II, byla činnost výše uvedených spolků přísně kontrolována. Státním zřízením byly tolerovány pouze církevní a vzájemně podpůrné spolky.

Přelom 18. století a 19. století

Národní obrození s sebou přineslo nebyvalý rozvoj dobrovolnické činnosti. Hojně byly zakládány spolky hasičů, pěvecké sbory, tělovýchovné a kulturní spolky. Činnost uvedených spolků byla často spjata s národním cítěním.

20. století

Po vzniku samostatného Československého státu v roce 1918 docházelo k zakládání spolků na základě národnostního principu, české, židovské, polské a německé spolky. V téhle době také vznikaly první spolky a neziskové organizace, které čerpaly ze zahraničních zkušeností s tavním dobrovolnictvím např. Skaut.

Stav dobrovolnictví v neziskovém sektoru je v období První Československé republiky považován za tzv. „*zlatý věk*“. V již zmiňovaném období se neziskové organizace nejvíce rozvíjely a jejich činnost byla zaměřována především na problémy sociálního charakteru, na děti a mládež a na problémy týkající se chudoby. Činnost byla dále zaměřována

i na vzdělávání, osvětu a kulturu. Přičemž kultura byla považována za střed společenského života a tvořila centrum sdružování a zábavy, hlavně v menších městech a v obcích.

Rozvoj dobrovolnictví a spolkové činnosti v období první republiky byl přerušen příchodem druhé světové války, kdy Okupační správa zrušila většinu spolků a neziskových organizací a ponechala pouze pro režim vhodné organizace, které byly centrálně řízeny. Centrální řízení zabezpečovalo režimu dobrou kontrolu. K opětovnému znovuoživení velkého množství spolků a organizací došlo v roce 1945, což bylo důsledkem obnovování demokracie.

Roku 1948, kdy se moci chopila komunistická strana, došlo opět k výrazné redukci spolků. Spolky i církevní organizace byly slučovány do jednotných „dobrovolných organizací“ *Národní fronty* a byl jim zabavován majetek.

Slučování a rušení sdružení a organizací vedlo k výraznému snížení jejich celkového počtu a to až o 98%. Z celkového počtu 60.000 na 638. Také v oblasti dobrovolnických, volnočasových a zájmových aktivit se komunistická strana snažila o centralizaci. Díky centralizaci došlo ke sloučení určitých oblastí do svazů a následně v jednu celostátní organizaci *Národní fronty*. Vzniklo celkem 18 svazů např. Pionýr, ROH-Revoluční odborové hnutí, Socialistický svaz mládeže a Československý červený kříž.

Církevní a charitativní spolky byly také postupně rušeny a jejich činnost se omezila pouze na zajištění pomoci již nemohoucím jeptiškám, řádovým sestrám a kněžím.

Dobrovolnické aktivity jako takové byly naplňovány v očích komunistické strany např. akcemi „Z“². Přičemž akce „Z“ byly pokládány za dobrovolné, vládně nařízené brigády a práce brigádníka byla považována za práci dobrovolníka.

V této době fungovala hlavně na vesnicích určitá forma neformálního (svépomocného) dobrovolnictví a probíhala především mezi příbuznými a sousedy. Konkrétně se jednalo o pomoc, která se vyznačovala vysokou mírou solidarity a nahrazovala tak selhání státu. Formální dobrovolnictví, jak již bylo zmíněno výše, bylo vinou komunistické strany utlumeno a kontrolováno. Jelikož se kontrola komunistické strany soustřeďovala spíše na okresní města, ve městech a obcích nižší kategorie vznikaly různé komunity (organizace).

²Akcemi „Z“ dle Fryče a Vávry (2012) vyplňovala komunistická strana nezvládnuté úkoly státní správy. Samotné písmeno „Z“ mělo význam zdokonalení, vylepšení. Přičemž obec, stát zajistili materiál a techniku a brigádníci ve svém volném čase a zdarma stavěli např. kanalizace, vodovody, chodníky, budovy, sportovní haly.

Tyto komunity působily hlavně v oblasti, kultury, sportu a rekreace a umožňovali lidem vzdálit se od neustálé kontroly státu a úřadů.

Sametová revoluce v roce 1989 znamenala pro občany osvobození a přinesla možnost budování skutečných spolků a organizací.

Největší organizace, jež se zabývá propagací, rozvojem a podporou dobrovolnictví je Národní dobrovolnické centrum Hestia Praha, které funguje již od roku 1998.

Historie dobrovolnictví v Blansku

Dle Klimeše (2000) mnoho spolků existovalo na Moravě již v 19. století. Jednalo se především o spolky čtenářské. V roce 1856 bylo na území Moravy celkem 203 spolků např. náboženské spolky, spolky pro podporu nemocných, dobročinné spolky, ošetřovatelské spolky, spolky tovaryšů a umělecké spolky. Spolky zajišťovaly bohatý společenský i politický život, jelikož soustřeďovaly kulturní, vzdělávací a řemeslnické činnosti.

Jinak tomu nebylo ani v Blansku, kde spolkový a kulturní život představovaly například tyto spolky (data uvedená u jednotlivých spolků dokládají jejich datum založení nebo první doloženou zmínku o jejich fungování):

- 1862 Čtenářský spolek,
- 1864 Čtenářsko-pěvecký spolek Rastislav,
- 1872 Spolek vojenských veteránů,
- 1882 Sdružení dobrovolných hasičů,
- 1892 založení Sokola v Blansku,
- 1903 Klub českých turistů,
- 1910 Společnost katolického domu,
- 1921 Jednota Orla československého,
- Atletický fotbalový klub, Rybářský spolek, Moravský kras...

V roce 1905 bylo na území Blanska evidováno pouze 5 spolků.

Výstava občanských sdružení (2005) uvádí, že hasičské spolky (HS) v našem regionu začaly vznikat nejprve jako vlastenecké spolky, které mimo jiné pořádaly plesy, zábavy, ochotnická představení a žily bohatým kulturním životem. Finanční prostředky spolky získávaly především z pořádaných kulturních akcí.

V Blansku byl HS založen až v červenci roku 1882, ostatní HS vznikly posléze:

- Spešov 1898
 - Dolní Lhota 1911
 - Olešná 1928
 - Lažánky 1901
 - Těchov 1912
 - Horní Lhota 1938
 - Klepačov 1910
 - Obůrka 1926
-
- Kolektiv autorů (2000) hovoří o dvaceti třech spolcích, které byly v Blansku evidovány v roce 1935.
 - V roce 1941 byla činnost všech sportovních spolků zakázána. Zákaz se vztahoval také na Jednotu Orla československého, který svoji sportovní a kulturní činnost vykonával i v Blansku.
 - Po osvobození v roce 1945 dříve zakázané spolky znovuobnovily svoji činnost, v Blansku např. Orel. Dále byly také zakládány spolky nové např. Junák.
 - Po roce 1948 nastalo sjednocování organizací a spolky jako Junák a Orel byly nuceny svoji činnost ukončit.
 - V roce 1989 došlo v Československu k obnovování činnosti většiny spolků a to i Katolického domu v Blansku.

Postupně vznikaly v Blansku další sdružení a organizace např.:

- 1992 se uskutečnilo v Blansku první shromáždění Bratské jednoty Baptistů (BJB), v roce 2004 došlo ke vzniku samostatného Sboru BJB,
- 1992 Oblastní charita Blansko,
- 1996 Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých (SONS),
- 1996 Sdružení Ulita,
- 1998 znovuobnovení Orla,
- 2000 Kolpingova rodina,
- 2007 Lavina,
- 2011 Anonymní alkoholici (AA) Proměna.

V roce 2005 bylo v Blansku registrováno více než šedesát občanských sdružení.

Aktuální počet sdružení a spolků působících v Blansku nebylo možno zjistit, protože agenda týkající se občanských sdružení byla k 1. 1. 2014 předána z Ministerstva vnitra ČR na Ministerstvo spravedlnosti a registr, který by měl poskytovat informace o stavu sdružení, není prozatím plně spuštěn.

2 METODIKA PRÁCE S DOBROVOLNÍKY

Organizace, ve kterých, je možno se setkat s dobrovolníky nemusí být jen neziskové, ale i příspěvkové a rozpočtové. V těchto organizacích mohou dobrovolníci působit nejen v pomáhajících profesích, ale jejich činnost se může týkat i výchovy a vzdělávání, stejně tak jako i ochrany přírody.

Pokud se jedná o formální dobrovolnictví, je možno říci, že je třeba s dobrovolníkem sepsat smlouvu. Tohle tvrzení se netýká občanských sdružení, spolků, nadací a církví, kde dobrovolníci pomáhají především na základě ústní dohody nebo členství. Frič a kol. (2010) uvádějí, že 91% dobrovolníků působících v ČR je současně členem i dobrovolníkem v organizaci tzn., že skoro každý dobrovolník je členem organizace.

Dále Frič a kol. (2010) hovoří o členství v organizaci jako o zásadním prvku, kterým se charakterizuje dlouhodobý způsob činnosti.

V případě sdružení je určitá metodika popsána v OZ. Nový občanský zákoník 2014 hovoří o občanském sdružení, jako o *spolku* nebo *zapsaném spolku*: „*Jako o dobrovolném, samostatném svazku členů, který mohou založit alespoň tři osoby vedené společným zájmem.*“ § 214 - § 302 mimo jiné popisují založení spolku, členství a jeho zánik, orgány spolku, členské schůze, komise a zrušení spolku. (NOZ 2014, ÚZ, s. 30-38). Ostatní činnosti týkající se chodu sdružení a aktivity spojené s naplňováním cílů a posláním, vykonávají osoby pověřené nebo je to součinnost všech působících členů/dobrovolníků.

Podkapitoly 2.1 a 2.2 se budou zabývat prací s dobrovolníky z pohledu organizace, např. rozpočtové, příspěvkové a neziskové, které mají pro činnost s dobrovolníky vytvořenou jistou metodiku.

Následující informace se tedy nebudou týkat sdružení a ostatních společenství.

2.1 Práce spojená s dobrovolníky

Prací s dobrovolníky je zde myšlena převážně činnost, kterou poskytují dobrovolnické organizace nebo dobrovolnická centra a některé z ostatních organizací a středisek, neboť právě zde hraje velmi důležitou roli člověk, který je nazýván koordinátorem dobrovolníků.

Koordinátor dobrovolníků

Publikace: „*Dobrovolníci v neziskových organizacích.*“, pojednává o koordinátorovi dobrovolníků jako o personalistovi, který ale vzhledem k práci s lidskými zdroji, jenž nejsou finančně odměňováni, musí vyvíjet daleko větší úsilí, než „běžný“ personalista.

Klíčovou postavou, která sehrává nejdůležitější roli při práci s dobrovolníky je tedy koordinátor dobrovolníků, který zajišťuje nejen veškeré činnosti týkající se přijímání, péče a propouštění dobrovolníků, ale zpracovává i metodiku týkající se dobrovolnictví a stará se o chod celého dobrovolnického centra nebo střediska např. v Blansku se jedná o Oblastní charitu, kde funkci koordinátora zastává žena, v případě Senior centra Blansko je koordinátorem muž.

Samotný koordinátor dobrovolníků je člověk, který jako každý jiný zaměstnanec ke své činnosti potřebuje nejen dobré pracovní podmínky, ale i podporu vedení a ostatních zaměstnanců organizace. Tošner, Sozanská (2006) uvádí, že koordinátor dobrovolníků může být i vedoucí organizace, vedoucí oddělení nebo i dobrovolník.

Činnost dobrovolníků je tedy v organizacích převážně řízena právě koordinátorem, který svoji činnost většinou vykonává jako placenou práci a starost o dobrovolníky má zakotvenou v pracovní náplni. Tošner, Sozanská (2002) vidí v dobrovolnickém managementu koordinátora dobrovolníků jako klíčovou postavu.

V případě dobrovolnických center, v nichž působí velký počet dobrovolníků např. při diecézních charitách, v nemocnicích, v zařízeních poskytující specifickou péči plní koordinátoři dobrovolníků svoji činnost na plný úvazek, jako hlavní profesi. Naopak tomu je v případě organizací, které pracují s menším počtem dobrovolníků, např. oblastní charity, knihovny, muzea, kde je povětšinou koordinátor využíván i jako pracovník vykonávající jiné činnosti v rámci svého pracovního zařazení.

Není na místě se domnívat, že koordinátor, který je vázán ve více pracovních zařazeních, plní funkci koordinátora hůře, ale vždy záleží na přístupu a odbornosti, kterou je schopen koordinátor svým dobrovolníkům poskytnout: „*Koordinátor dobrovolníků je vizitkou organizace.*“ (Tošner, Sozanská, 2006, s. 77)

Mezi jednu z hlavních činností koordinátora patří získávání dobrovolníků.

Možnosti získání dobrovolníků

Pokud se jedná o organizace v Blansku, např. Senior Centrum, SONS Blansko a Oblastní Charita, které s dobrovolníky spolupracují na základě Smlouvy o dobrovolnické činnosti, můžeme říci, že kroky, které organizace podnikají pro získání dobrovolníků, mohou být následující:

1. **První krok**, který může nastat, je z pohledu organizace nejméně náročným:
 - již stávající dobrovolník přivede svého kamaráda nebo známého do prostředí, v němž vykonává dobrovolnickou činnost,
 - člověk sám osloví organizaci, se kterou chce spolupracovat a působit v ní jako dobrovolník.
2. **Druhý krok** - organizace musí vynaložit určité úsilí na získání dobrovolníků:
 - organizování přednášek pro veřejnost spojené s propagací organizace a popisem činností, které stávající dobrovolníci vykonávají s nabídkou možnosti seznámit se s prostředím organizace a s činnostmi dobrovolníků na pracovišti,
 - osvětová činnost na středních školách s cílem zaujmout studenty a získat nové dobrovolníky,
 - oslovení veřejnosti přes vývěsky na veřejných prostranstvích v místě působení organizace a v blízkém okolí,
 - prezentace organizace ve sdělovacích prostředcích s cílem zaujmout potenciální zájemce o dobrovolnou službu.

Výčet možností, jak může dojít k prvnímu kontaktu dobrovolníka s organizací, jistě není úplný, ale přibližuje alespoň některé z možností.

Koordinátor nadále o dobrovolníka pečuje po celou dobu jeho působnosti v organizaci.

2.2 Metodika dobrovolnické činnosti

„Dobrovolníci nejsou levná pracovní síla.“ (Müllerová 2011, s. 17).

Dobrovolníci, jak již bylo několikrát řečeno, jsou pro organizaci složkou, která je obohacením pro celou organizaci, jistou pomocí při zabezpečování fungování organizace a nesmíme ani opomenout fakt, že dobrovolníci přináší nový, jiný, pohled na řešení stávajících otázek chodu organizace.

Organizace, která má v úmyslu s dobrovolníky spolupracovat si musí předem ujasnit fakt, že i když je práce dobrovolníků bezplatnou, je potřeba se o dobrovolníky starat stejně jako o zaměstnance a poskytovat jim nejen vhodné podmínky pro jejich činnost, ale i adekvátní péči, která se týká např. zaškolení, supervize a odměny³. Tyhle činnosti a péči poskytuje, jak již bylo řečeno, především koordinátor dobrovolníků.

Způsob, jakým se chová organizace ke svým zaměstnancům a koordinátor dobrovolníků ke svým dobrovolníkům je obdobný: přijímání, poskytování školení, v průběhu práce/činnosti možnost dalšího vzdělávání, supervize, odměna a rozvázání poměru, propuštění.

Jestliže budeme hovořit o výběru dobrovolníků, je třeba znát důvod, který motivoval jedince:

- k samotnému rozhodnutí vykonávat dobrovolnou činnost,
- důvod výběru organizace,

dále je také třeba si předem ujasnit, kolik času je jedinec ochoten dobrovolné činnosti věnovat, zdali má nějaké speciální dovednosti nebo schopnosti, které by mohl využít...

Tošner, Sozanská (2006) uvádějí dvě složky, které **příprava dobrovolníka** obsahuje:

1. **Obecná část** – zde se dobrovolník seznámí s organizací, s posláním a cíli, specifickými potřebami a základními dokumenty (zřizovací listina, kodexy, evidenční karty). Současně získá i podstatné informace jak vypadá obvyklý provoz organizace, seznámí se s vedoucími zaměstnanci. Nesmíme opomenout ani podstatnou informaci týkající se osoby, na kterou se může v případě potřeby dobrovolník obrátit, tj. vedoucí pracovník nebo přímo koordinátor.
2. **Odborná část** – se zaměřuje na osobu dobrovolníka, zdali má již jasnou představu o činnosti, kterou by chtěl v organizaci vykonávat nebo spíše využije nabízené možnosti zapojit se do konkrétní aktivity, zdali svoje působení v organizaci vnímá jako krátkodobé nebo dlouhodobé.

V této části probíhá i zaškolování a výcvik dobrovolníků a seznámení s možností vzdělávání a principy supervize⁴.

³ Podrobněji o odměňování dobrovolníků pojednává podkapitola 3.2.

⁴ Supervize pramení z latinských slov „*super*“ tj. přes nebo výše a „*visio*“ pohled. (Valášek a kol, 2002, s. 14.) Tahle činnost je vedena osobou, která se nazývá supervizor a je poskytována na základě smlouvy. Cílem supervize je umožnit vzájemnou konzultaci, větší míru otevřenosti a přístup třetí, nezajímavé osoby supervizora např. v případě nalézání řešení problémů, které se mohou týkat pracovníka, dobrovolníka nebo klienta a jeho rodiny.

Činnosti spojené s metodikou

Jestliže je dobrovolník připraven a seznámen s chodem organizace, následuje podpis smlouvy/dohody o dobrovolnické službě⁵ (Janíčková, Zmeškalová (2011) uvádějí, že dohoda bývá obvykle sepsována na dobu určitou), pojištění dobrovolníků, uzavření mlčenlivosti, čestného prohlášení a ostatních formalit, jež má každá organizace stanovena odlišným způsobem. Některé organizace svým dobrovolníkům poskytují „firemní“ oblečení nebo jmenovky.

Podpora, která je dobrovolníkovi při jeho činnosti poskytována, je snad samozřejmost a jen stěží lze nalézt organizaci, která by svoje dobrovolníky nepodporovala.

Zde uvádíme dle Dohnalové, Vejdělkové (2010) možné **formy podpory ze strany organizace**, tzn., koordinátora nebo vedoucího dobrovolníků, ale i ostatních kmenových zaměstnanců:

- srozumitelně určená pravidla pro dobrovolníky i organizaci,
- komunikovat s dobrovolníky a nabízet jim možnost k setkání,
- v případě vyslovení požadavku neodkládat jeho řešení,
- zajistit dobré podmínky pro činnost dobrovolníků,
- umožňovat dobrovolníkům jejich pravidelné setkávání např. formou supervize,
- hodnotit činnost dobrovolníků,
- projevovat uznání a odměňovat.

Posledním krokem, který patří do metodiky, je ukončení spolupráce s dobrovolníkem, které může vzniknout z několika příčin a to jak se ze strany organizace tak i dobrovolníků např.:

- žádostí dobrovolníka o ukončení dobrovolné činnosti,
- vypršením doby, na kterou je smlouva uzavřena,
- přechodem na jinou dobrovolnickou činnost,
- porušením stanovených pravidel a ukončením smlouvy ze strany organizace.

Celý koloběh tak pro koordinátora začíná od začátku, nábor, zaškolení, podpora...

⁵ V příloze P II jsou k nahlédnutí dvě formy dobrovolnických smluv, které používají blanenské organizace.

2.3 Právo v dobrovolnictví

Před rokem 2002 nebylo dobrovolnictví v České republice zakotveno v žádném právním dokumentu, ale pojem dobrovolník byl uveden např. ve vyhlášce MPSV ČR č.182/1991 Sb., o sociálně - právní ochraně dětí a mládeže.

Tošner a Sozanská (2006) uvádí další zmínku o činnosti dobrovolníků v souvislosti se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže, kde bylo uvedeno, že dobrovolníci mají stejné povinnosti i práva jako pověřeni profesionální pracovníci sociálně právní ochrany dětí a mládeže. Podle Müllerové (2011) byly v téhle době smlouvy s dobrovolníky uzavírány podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku v platném znění např. formou příkazní smlouvy nebo nepojmenované smlouvy. Zde bylo mimo jiné také uvedeno, že je možno s dobrovolníkem uzavírat smlouvu jen ústní formou.

Organizace poukazyvaly na nepřítomnost zákona o dobrovolnictví a upozorňovaly na fakt, že potřebují dobrovolníky evidovat a vykazovat jejich činnost v projektech. Bylo tedy zapotřebí přesně definovat dobrovolnictví, ale i činnosti a podmínky pro výkon dobrovolnictví a vyřešit otázku sociálního a zdravotního pojištění a pojištění za škody dobrovolníky způsobené.

Nováková a kol. (2003) popisují průběh mezinárodní konference v Kroměříži, která se konala roce v 2003 pod názvem: „*Dobrovolnictví a dárcovství – obnova občanských čtností.*“, jež pořádal Klub UNESCO Kroměříž a Hestia Národní dobrovolnické centrum Praha. Zde mluvil o novém zákoně týkající se dobrovolnictví, pan Radek Jiránek, který, uvedl, že činnost dobrovolníků je prospěšná a je tedy úkolem státu utvořit podmínky pro její rozvoj. Dále komentoval kritiku organizací na nedostatky týkající se legislativního zabezpečení dobrovolnictví a zmínil, že tenhle požadavek byl vyslyšen již v rámci Mezinárodního roku dobrovolníků (2001) kdy vznikl nový zákon o dobrovolnické službě. Zákon č. 198 z roku 2002, který nabyt účinnosti k 1. lednu roku 2003⁶, upravoval postavení dobrovolníka a zaváděl do českého právního řádu nové pojmy z téhle oblasti, např. dobrovolnická služba, dobrovolník, vysílající a přijímající organizace.

Pan Jiránek ujasnil také skutečnost, že účelem zákona nebylo vymezení všech forem dobrovolnické činnosti, ale jen některé z nich a to za určitých podmínek, které bude stát akceptovat a po jejich splnění bude za strany státu poskytnuta podpora pro dobrovolnickou

⁶ Příloha P I.

činnost. Dále hovořil o akreditaci, kterou bude moci získat organizace po splnění zákonem stanovených podmínek na základě podané žádosti na Ministerstvu vnitra⁷. Organizace, které akreditaci obdrží, budou moci žádat o dotace na výdaje spojené s dobrovolnickou činností např. na pokrytí výdajů spojených s administrativní stránkou péče o dobrovolníky, na odpovědnost za škodu, kterou způsobí dobrovolník nebo která bude dobrovolníkovi způsobena, na zaplacení pojistného na důchodové pojištění (za přesně stanovených podmínek⁸).

Zákon nejen definoval pojmy, ale nastavil i podmínky pro organizace a poskytl možnost akreditace v souvislosti s vysíláním dobrovolníků. Akreditace s sebou nesla jistou výhodu a to v možnosti požádat o pokrytí části výdajů spojených s dobrovolnickou činností.

V dnešní době dobrovolnické organizace stále využívají možnosti akreditace svých projektů a s tím spojenou možnost čerpat dotace. Nyní se dotace poskytuje na jeden kalendářní rok a to pouze na činnost uvedené v zákoně o dobrovolnické službě.⁹

„V roce 2013 podalo Ministerstvo vnitra Návrh na změnu zákona, kterým se mění zákon č. 198/2002 sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).¹⁰ Tahle změna byla přijata a k poslední úpravě došlo v červnu 2014.“ (<https://apps.odok.cz/kpl-detail?pid=KORN9A4ASDO3>, [cit. 11.08.2014]).

⁷ Ministerstvo vnitra uděluje akreditace na základě posouzení žádosti Akreditační komisí.

⁸ Podmínky pro zaplacení pojistného: dlouhodobá dobrovolnická služba delší než 3. měsíce a v rozsahu ne nižším než dvacet hodin v kalendářním týdnu.

⁹ Konkrétní činnost, na které je možno poskytnout dotaci, jsou uvedena v § 11 zákona o dobrovolnické službě.

¹⁰ Příloha P I.

3 MOTIVACE A ODMĚNA

„Pokusme se vidět i za hranice našich světů, vidět dál, v čase i prostoru...pomáháme tím nejenom konkrétním bližním, ale pomáháme zároveň zlepšovat mravní klima v naší zemi, pěstovat lidskou solidaritu, posilovat vzájemnou důvěru, to znamená podporovat cosi, čeho je nám velice zapotřebí.“ Václav Havel (Bergerová, Červenková, 2005, s. 2)

Nakonečný ve své knize popisuje postoj P. G. Zimbarda, který uvádí: *„Motivaci nikdy nikdo neviděl a my usuzujeme co je motivace jen z toho, co je pozorováno a zkoumáno. Tzn., každé chování směřuje k dosažení určitých cílů, probíhá určitou silou, s určitým úsilím. Každý člověk prožívá touhy a chtění.“* Motivace tedy objasňuje důvody chování, ale zároveň vysvětluje, proč se lidé orientují na cíle. “. (Nakonečný, 1996, s. 12)

Motivaci můžeme dle Nakonečného (1996) chápat jako proces, který uspokojuje potřebu jedince a chování je aktivita, která tuhle potřebu uspokojí. Motiv tedy znázorňuje význam toho uspokojení např.:

- Chceme-li nabídnout dětem aktivitu, která umožní vyplnit jejich volný čas = *„máme potřebu“*,
- oslovíme organizaci, která se touto činností zabývá = *„naše chování směřuje k dosažení cíle“*,
- začneme působit v organizaci a poskytovat určitou službu = *„uspokojení, dovršení reakce“*.

Odměnou pro jedince je tedy již samotné dovršení reakce a uspokojení potřeby, bez toho, aniž by následovala odměna hmatatelná. Hmotná odměna tedy nemusí znamenat vyvrcholení procesu motivace.

Co tedy motivuje jedince, aby se chovali určitým způsobem, jehož cílem je pomoci ostatním osobám? Mlčák, Zášková (2013) spojují činy jako: lidskost, pomoc, dobročinnost, soucit, spolupráce, darování, láska k druhým s pojmem prosociální chování.

3.1 Motivující faktory dobrovolnictví

Prosociální chování

Mlčák popisuje souvislost prosociálního chování s nejhlubšími hledisky lidského bytí, které se týkají vztahu „*Já a Ty*“, *dobro a zlo; láska a nenávisť; sobectví a nesobectví*. (Mlčák, Zášková, 2010, s. 7)

Dle Géringové (2011) se prosociální chování vyznačuje jednáním, které bere ohled na blaho druhých, tzn. altruismus. Pro altruistické chování jedince je zásadní jeho schopnost empatie.

Empatie

Mlčák, Zášková (2010) ve své publikaci píše o postoji M. H. Davise, který se domnívá, že empatie v moderní psychologii zabírá značně významné místo, které je velmi důležité, protože leží na pomezí, které odděluje osoby od druhých tzn. odděluje, „*já od ty*“. Schopnost empatie nám dává možnost odlišného úhlu pohledu na ostatní lidi a poskytuje přechod, který spojuje jinak oddělené osoby.

Empatie nás tedy motivuje, motivuje naši aktivitu od čistě egocentrické k altruistické a tím zvyšuje ochotu pomáhat druhým.

Altruismus

Jak uvádí Sýkora (2011) ve své publikaci: August Comte byl oním člověkem, který zavedl pojem altruismus. Altruismus byl v podání Comta chápán především jako odevzdání se pro druhého člověka, bez zohlednění sama sebe.

Pro naši interpretaci pojmu altruismus bychom mohli vycházet z dalších, novějších výkladů a pojem objasnit:

- jako přirozený projev člověka,
- jako etický postoj, jehož „majitel“ je ochoten obětovat svoje blaho ve prospěch druhých,
- jako jednání člověka, kterému nejsou lhostejné osudy ostatních lidí,
- jako etický nebo morální princip, kterým je označována nezištná pomoc či služba člověku nebo skupině osob,
- jako zájem o dobro druhých bez výhody, kterou je např. odměna.

Při vysvětlování pojmu bychom mohli pokračovat dále ve výkladu, ale pro představu, co pojem altruismus znamená, budou postačovat zde uvedená vysvětlení.

Altruismus je tedy způsob chování, který můžeme nazývat odrazem dobrovolníkovy jednání: „Z vlastního zájmu, pro dobro druhých, bez nároku na odměnu.“, tenhle fakt ale vyvrací někteří psychologové, jež spojují altruismus s egoismem. Nakonečný (1996) uvádí, že „honorářem“ pro člověka, který smýšlí a chová se altruistickým způsobem, může být, již zmíněná, odměna vnitřní. Podle domněnky, která altruismus spojuje s egoismem, může např. dobrovolníkovi činit potěšení, že se v případě organizování velké akce stane populární osobou. V tomhle případě se již jedná o čistě sobecké chování.

Musíme si uvědomit, že stejně jako altruistický typ chování není také motivace vždy hnána vpřed pozitivní potřebou s cílem být prospěšný pro ostatní a tenhle fakt se týká i dobrovolníků.

Tošner, Sozanská (2006) uvádějí možné nebezpečné motivy, které se příliš neslučují s výkonem dobrovolné činnosti např. panovačnost, touhu ovládat ostatní, pocit důležitosti, snahu zasloužit si něco a vykonávání činností, které jsou poskytovány z pocitu povinnosti. Neboť tito jedinci v sobě skrývají skutečnou potřebu, jež chce být naplněna a to např. touhu po moci, uznání a ocenění.

Dva přístupy, které člení motivaci dobrovolníků, uvádí Frič a kol. (2010):

- *psychologický přístup* – pro vysvětlení motivace dobrovolníků pátrá po tom, jací lidé jsou „*prosociální osobnost*“,
- *sociologický přístup* – nezdůrazňuje, jací jsou lidé, ale zaobírá se situacemi, v jakých se lidé nacházejí.

V případě *psychologického přístupu* se jedná o jedince, kteří jsou motivováni altruisticky: solidaritou, milosrdenstvím, empatií, touhou pomáhat druhým, méně šťastným jedincům. Jedná se o činnosti, které jsou vykonávány v zájmu a pro dobro komunity, společnosti i lidstva. Tohle pojetí motivace dobrovolníků však bývá často zpochybňováno. Můžeme si totiž klást otázku, jestli je opravdu možné, aby „*altruista*“ za svoji dobrovolnou činnost nic nedostával, neboť jistá odměna představuje i dobrý pocit z vykonané činnosti.

Sociologický přístup, který zastávají sociologové je postaven na motivaci, která je spjata se společenskou odměnou za určité vykonané úsilí např. ve spojení s komunitou nebo s církví a obsahuje jistý prvek donucení, který se týká morální povinnosti a závazků. Tenhle přístup

se opírá o normy, které jsou stanoveny, dodržují se a jejich porušení se trestá, např. poskytnutá pomoc bude v případě potřeby oplacena, povinnost pomáhat lidem v nouzi, bránit slabé v případě, že se nemohou bránit sami. Nejdůležitější roli v tomhle přístupu tak hraje komunita (zájmová, náboženská...).

Motivací dobrovolníků je tedy jejich vlastní zájem nebo určitá povinnost, která má být splněna.

3.2 Odměňování dobrovolníků

Odměňování dobrovolníků se částečně prolíná s předešlou podkapitolou, která pojednává o motivačních faktorech dobrovolnictví. Zde je uvedeno, že jistou odměnu tvoří již samotný akt dobrovolné činnosti.

Frič a kol. (2010) se domnívají, že se dobrovolnictví vyznačuje dobrovolností konat danou činnost bezplatně ve prospěch druhých lidí. Dobrovolníci by tedy neměli být odměňováni finančně, protože jak již bylo několikrát uvedeno, dobrovolnická činnost není placenou prací.

Janíčková a Zmeškalová (2011) hovoří o možnosti dobrovolníkům proplácet cestovné, stravné nebo náklady, které bylo nutno pro vykonání dobrovolnické činnosti vynaložit, tohle tvrzení jen potvrzuje skutečnost, která je v mnoha organizacích praktikována. Další možnou formu odměny představují symbolické dárky a specifické projevy uznání. Projev uznání můžeme chápat jako vyslovení poděkování, před „publikem“, udělení medaile nebo jen prosté děkuji při vedení rozhovoru s dobrovolníkem.

Formy ocenění by dle Novotného (2002) měly mít určité zásady, které jsou uvedeny v publikaci M.Ochmana a P. Jordana např. jednat s dobrovolníkem vždy upřímně, chválit často a to nejen práci, ale i člověka a měnit formy odměn.

Možné formy odměny:

- vyslovení „děkuji“,
- vyjádření spojenosti s činností dobrovolníka, ale i s jeho osobou jako nositelem dobrovolné aktivity,
- ocenění v době zvláštní příležitosti, např. narozeniny dobrovolníka, výročí založení organizace,

- ocenění v období **5. prosince**, kdy se slaví **Mezinárodní den dobrovolníků** (mnoho dobrovolníků bylo oceněno např. v roce 2001 - Mezinárodní rok dobrovolníků¹¹ a v roce 2011 - Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství.
- možnost vzdělávání v podobě poskytování kurzů a školení,
- společná setkávání např. ples, vánoční večírek, předprázdninové setkání, uspořádání výletu,
- prezentace dobrovolné činnosti na www stránkách nebo v tisku,
- udělení diplomu, medaile nebo ocenění za dlouhodobou dobrovolnou činnost,
- zajištění aktivit od sponzorů; vstupenky do divadla nebo kina, permanentka na sportovní aktivity,
- předání malého dárku např. drobný výrobek, který vytváří klienti organizace, vonná svíce, kytky, sladkost,
- vystavení Osvědčení o dobrovolnické službě...

Jedním z ocenění, jež dobrovolník může získat je **cena Křesadlo**, kterou uděluje na základě nominace a vyhodnocení odborné komise Národní dobrovolnická organizace Hestia. Tohle ocenění je udělováno již od roku 1999.

¹¹ Bergerová, Červenková (2005) uvádí, že Mezinárodní rok dobrovolníků 2001 vznikl na popud Japonka, které chtělo na počátku nového milénia projevit ocenění tisícům dobrovolníků, jež se podíleli na odstranění zemětřesení v Japonku v roce 1995.

4 POPIS ORGANIZACÍ SPOLUPRACUJÍCÍCH S DOBROVOLNÍKY

Kapitola č. 4 je zaměřena na popis některých oslovených blanenských organizací, občanských sdružení, spolků a církevních společenství, které jsou tvořeny dobrovolníky nebo s dobrovolníky spolupracují.

Informace, které obsahuje tahle kapitola, jsou získány převážně od vedoucích a členů sdružení a od koordinátorů dobrovolníků.

Organizace byly rozděleny dle klíče:

- podle skupiny osob, pro kterou svoji činnost vykonávají se zaměřením na děti a mládež,
- zdali se řadí do skupiny poskytovatelů sociálních služeb,
- církve a církevní spolky,
- organizace se specifickým zaměřením.

Tabulka č. 1 Seznam organizací

AA proměna Blansko	Bratrská jednota baptistů Blansko
Církev adventistů sedmého dne Blansko	Český červený kříž Blansko
CHKO Moravský Kras	Kolpingova rodina Blansko
Křesťanské centrum	Lavina Blansko
Mateřské centrum Hornolhotské maminky	Mateřské centrum Paleček
Oblastní charita Blansko	Orel Blansko
Římskokatolická farnost Blansko	Sdružení dobrovolných hasičů
Sdružení Ulita	Senior centrum Blansko
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých Blansko	Skaut/Junák
Společnost katolického domu Blansko	

4.1 Organizace, jejichž aktivity jsou převážně zaměřeny na děti a mládež

Hornolhotské maminky, mateřské a rodinné centrum, o. s.

<http://hornolhotskemaminky.webnode.cz/>

Centrum bylo založeno partou maminek v roce 2010 a zaměřuje se převážně na aktivity pro rodiče s dětmi, ale spolupodílí se i na zabezpečování kulturního dění v městské části.

Finanční prostředky pro svoji činnost centrum čerpá z dotací od města Blanska, z Jihomoravského kraje, z vlastních zdrojů, které získává za nabízené aktivity, drobnými příspěvky a sponzorskými dary.

Podle vyjádření jedné ze spoluzakladatelek, centrum existuje jen díky dobrovolníkům, kteří zabezpečují jeho chod. Centrum má 8 členů a počet dobrovolníků, kteří zde aktivně působí, je asi 20. Dobrovolníci zde vykonávají nejen aktivity spojené s chodem celého centra, vedou jednotlivé kroužky, organizují nepravidelné aktivity, ale vykonávají i mnoho dalších činností, např. úklid. Centrum svoje dobrovolníky odměňuje jen výjimečně (forma odměny nebyla specifikována).

Aktivity, které centrum poskytuje, se rozdělují na jednotlivé kroužky. Jedná se např. o kroužek tvoření, cvičení, zpívání, aerobic a zumbu. V centru probíhají také přednášky s odborníky a nepravidelné akce, které se tématicky mohou zaměřovat k určitým událostem, např. pečení vánočních perníčků, pochod podzimním lesem, pálení čarodějnic.

Junák, svaz skautů a skautek ČR

<http://www.skautbk.cz/>, <http://www.skaut.cz/>, <http://www.9oddil.skauting.cz/>

V Blansku působí 2 skautská střediska (od roku 1990 a 2003), která jsou rozdělena na několik oddílů. Oddíly se skládají z družin, které poskytují aktivity formou pravidelného týdenního setkávání. V družinách se počet dětí „klientů“ pohybuje kolem 10.

Financování organizace je zabezpečeno z členských příspěvků, grantů, jiných zdrojů a darů.

Junák je organizace kamarádů a přátel, která působí na rozvoj dětí a mládeže formou sbírání zkušeností a sdílením podobných hodnot.

V Blansku přes 50 dobrovolníků vykonává činnosti jako např. zabezpečení chodu organizace, vedení skautských družin, vzdělávání, stavění tábora, vaření stravy

pro táborníky, úklid klubovny. Skauti svoji pomoc nabízejí i při organizování kulturních i jiných akcí např. vítání Svatého Martina, Betlémské světlo, Bambiriáda. Den dětí...

- Dobrovolníci jsou pravidelně školeni a je jim poskytován určitý servis v podobě kvalitně vybaveného zázemí nebo levnějšího tarifu pro volání z mobilního telefonu...
- Odměnou je pro dobrovolníky dobře vykonaná činnost a radost dětí, kterým poskytují smysluplné trávení volného času, ale i pochvala a ocenění vedoucích a široké veřejnosti.

Kolpingova rodina, organizační jednotka o. s.

<http://www.old.kolping.cz/rodinadetail.aspx?IDRodina=9>

Kolpingova rodina Blansko patří pod Kolpingovo dílo České republiky, které má mnoho středisek a to nejen v České republice. V Blansku byla činnost sdružení zahájena v roce 2000. Odměnu, kterou dobrovolníkům spolek poskytuje, je pochvala a uznání.

Finanční prostředky sdružení získává od JMK, MŠMT, města Blanska, určité finanční prostředky rozesílá centrální rada Kolpingova díla a malou část prostředků tvoří zápisné v jednotlivých kroužcích.

Kolpingova rodina Blansko má 2 hlavní členy/dobrovolníky, kteří blanenskou organizaci koordinují a zabezpečují její chod, 1 duchovního vůdce a asi 20 dobrovolníků/instruktorů kroužků.

Aktivity, které sdružení poskytuje, jsou zaměřeny nejen na rozvoj mravních a duchovních hodnot, ale činnosti také umožňují rozvoj manuální zručnosti a poskytují smysluplné trávení volného času. V neposlední řadě sdružení nabízí pomoc a podporu v případě potřeby a to jak členům sdružení, tak i nečlenům. Snahou sdružení je i všestranný rozvoj společnosti.

Nabízené aktivity sdružení např.:

- kroužek leteckých modelářů,
- výtvarný kroužek,
- řezbářský a zámečnický kroužek,
- kroužek chovatelů ovcí a zahradnický kroužek,
- klub pohybových aktivit,
- mezi příležitostné akce patří karneval, vánoční dílna...

Mateřské centrum Veselý Paleček, o. s.

<http://palecek.webnode.cz/>

Původní organizace Dětský koutek Matýsek vznikla v roce 2009. V roce 2013 došlo k rozdělení původní organizace a vznikly organizace dvě. Jednou z nich se stal Veselý Paleček.

Finanční prostředky pro zabezpečení chodu Paleček čerpá převážně z vlastních zdrojů, mimořádně od sponzorů či z grantů.

Paleček má 15 členů, kteří se starají nebo svojí činností přispívají k chodu organizace a 9 dobrovolníků, jež pomáhají při nepravidelných akcích. Paleček dobrovolníky odměňuje poděkováním.

Aktivity, jež Paleček nabízí je možno rozdělit do čtyř skupin:

1. činnosti určené dětem: např. plavání, cvičení, znakování, masáže,
2. aktivity pro rodiče: např. cvičení, tvoření,
3. kurzy pro těhotné: přednášky, plavání, cvičení atd.,
4. akce pro širokou veřejnost: přednášky, výlety, bazary ...

4.2 Poskytovatelé sociálních služeb

Oblastní charita Blansko, nezisková humanitární organizace

<http://blansko.charita.cz/>

V Blansku byla oblastní charita zřízena v roce 1994. Blanenská charita je součástí Diecézní charity Brno a posláním organizace je pomoc a poskytování služeb. Tyhle činnosti jsou realizovány prostřednictvím jednotlivých středisek, které jsou zacíleny na konkrétní cílovou skupinu. Organizace je financována z vlastních zdrojů, dotací, projektů a darů.

S dobrovolníky organizace spolupracuje na základě podepsané dobrovolnické smlouvy a jejich činnost kooperuje koordinátorka dobrovolníků nebo vedoucí střediska, v němž dobrovolník působí. Dobrovolnické centrum Oblastní charity Blansko vzniklo v roce 2002.¹²

¹² Diecézní charita Brno patřila dle Mazánka 2002, k 23 organizacím, jimž byla ze státního rozpočtu v roce 2001 poskytnuta dotace na aktivity spojené s dobrovolnickou činností. Konkrétní projekt diecézní charity se týkal zbudování sítě dobrovolnických center v oblastních charitách, což se dotklo i Blanska.

Dobrovolníky v organizaci lze rozčlenit na 5. skupin:

1. na základě sepsané dobrovolnické smlouvy svoji činnost vykonává 10 dobrovolníků v Klubu Ratolest. Klub poskytuje prorodinné služby a provozuje mateřské centrum.
 - a. Dobrovolníci zde vykonávají činnosti, např. vedou cvičení pro matky s dětmi, kroužky a tvořivé dílny, pomáhají při jednorázových akcích (Zahradní slavnost, Mikulášská nadílka, karneval, Pochod světýlek).
 - b. Klub funguje především díky dobrovolníkům, kteří zde vedou jednotlivé aktivity,
 - c. dobrovolníci jsou školeni a je jim poskytována supervize,
 - d. odměnu dostávají dobrovolníci nefinanční v podobě poděkování, pochvaly nebo příležitostně i drobného dárku.
2. Dalším typem dobrovolníků jsou osoby, které působí v dalších charitních střediscích. Mezi činnosti těchto dobrovolníků patří poskytování služeb klientům v jednotlivých zařízeních, pomoc při běžném provozu střediska, osobní asistence, práce s postiženými jedinci, pomoc sociálně vyloučeným osobám, třídění oblečení v charitním šatníku atd. Odměnu dobrovolníkům poskytují jednotlivá střediska ve formě slovní pochvaly a někdy drobné nefinanční odměny.
3. Největší počet dobrovolníků se řadí do skupiny příležitostných např. Tříkrálová sbírka (TKS), kdy v Blansku působí zhruba 70 dobrovolníků. V případě celé Oblastní charity je počet asi 1200 dobrovolníků, kteří chodí s pokladničkou, zpívají tříkrálovou píseň a vybírají příspěvky na sbírku. TKS dobrovolníci dostávali odměnu v podobě propisek, přívěsku nebo odznáček s logem Charita a TKS, dále jim byla poskytnuta možnost zdarma navštívit zimní stadion v době veřejného bruslení a možnost využít krytý bazén. Poděkování a pochvala je samozřejmou odměnou.
4. Jednorázově v Charitě působí i firemní dobrovolníci, kteří organizaci osloví s cílem pomoci. Tihle dobrovolníci pomáhali např. stavět táborové stany.
5. Tým mimořádných událostí je složen ze zaměstnanců Charity, kteří zde působí ve svém volném čase na základě dobrovolnické smlouvy. Tým se skládá asi z 20 dobrovolníků.

Senior centrum Blansko, příspěvková organizace

<http://seniorcentrumblansko.webnode.cz/>

Senior centrum Blansko zahájilo svoji činnost v roce 2002 a nyní provozuje 2. činnosti dle registru poskytovatelů sociálních služeb:

1. Domov pro seniory,
2. Domov se zvláštním režimem.

Služby jsou určeny především osobám ve věku nad 65 let.

Finanční prostředky pro zajištění chodu organizace získává od MPSV, JMK, z vlastních zdrojů a darů.

V organizaci působí 3 dobrovolníci, studenti, a jejich činnost zde má na starosti koordinátor dobrovolníků. Koordinátor je muž a mimo aktivity s dobrovolníky je zařazen i v jiném pracovním úvazku.

Dobrovolníci se věnují individuální činnosti s klienty a s organizací mají sepsané smlouvy o dobrovolnické službě.

- 1x měsíčně je dobrovolníkům poskytováno školení,
- odměnu organizace dobrovolníkům poskytuje ve formě slovní pochvaly, další formou odměny mohou být chápány i potvrzení o vykonané dobrovolnické činnosti.

Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, oblastní pobočka Blansko, o. s.

<http://www.sons-blansko.cz/>

Registrovanou sociální službou organizace je odborné sociální poradenství.

Organizace je financována z projektů, grantů, členských příspěvků a z darů.

Dobrovolníci zde působící se mohou rozdělit na 3 druhy:

1. z řad občanstva 1občan = 1 nevidomí,
2. jeden z manželů, rodinných příslušníků nebo přítel,
3. studenti.

Nyní v organizaci působí 15 dobrovolníků a jejich činnost zde upravují sepsané smlouvy o dobrovolnické činnosti.

- Mezi dobrovolníky aktivy patří např. průvodcovství, předčitatelské služby,
- dobrovolníkům je poskytováno školení a možnost pravidelného setkávání,
- finanční odměna není dobrovolníkům poskytována, ale sladká odměna v podobě čokolády příležitostně ano, samozřejmostí je i slovní pochvala.

Při jednorázových akcích, které se konají 1x ročně např. soutěž vodících psů, sbírka Bílá pastelka se do činnosti organizace zapojuje daleko početnější skupina dobrovolníků.

4.3 Círky a církevní spolky

Círky a spolky zde uvedené jsou podle slov jejich představitelů financovány především z dobrovolných darů.

Bratrská jednota baptistů Blansko

<http://www.bjb.cz/>

V Blansku sbor zahájil svoji činnost v roce 2004. Počet členů organizace je 41 a každý člen se jistým způsobem podílí na činnosti ve sboru. Mezi vykonávané dobrovolnické činnosti patří např. vzdělávání v nedělní škole, vedení dorostu, příprava občerstvení, dovoz handicapovaných na bohoslužby a někteří z dobrovolníků svoji činnost vykonávají i mimo Blansko. Dobrovolníkovu odměnu představuje veřejné poděkování, pochvala nebo malý dárek.

Církev adventistů sedmého dne

Církev v Blansku působí zhruba od roku 1970. V církvi je 30 členů a zhruba polovina je s ohledem na svůj věk aktivních. Mezi neaktivní členy patří mimo jiné i děti.

Dobrovolnické činnosti se aktivně věnuje asi 10 dobrovolníků. Mezi jejich činností patří např. organizace společných setkávání, nepravidelné volnočasové aktivity dětí, vzdělávání dětí a dospělých, pořádání dětského tábora a úklid společných prostor.

Křesťanské centrum pro děti a mládež, o.s.

Organizace vznikla v roce 2009 a je financována z vlastních zdrojů, darů, příspěvku od města Blanska a z projektů. V organizaci působí asi 7 dobrovolníků, kteří zabezpečují chod organizace, starají se o jednotlivé aktivity i prostory centra.

Organizace je otevřená všem bez rozdílu vyznání a poskytuje služby v podobě hledání cesty a vzdělávání. Umožňuje klientům trávit jejich volný čas v prostorách centra a nabízí jim aktivity jako např.:

- možnost společné modlení, přednášky, kroužek hry na kytaru a bicí nástroje a kroužek pěvecký.
- Dobrovolníci jsou odměňováni pochvalou, boží láskou a vírou v Boha, který jim poskytuje řešení.

LAVINA Blansko, o.s.

<http://www.lavinablansko.cz>

LAVINA = láska, víra, naděje. Organizace vznikla v roce 2007 a její činnost je zaměřena na sdružování lidí, kteří jsou inspirováni Božím slovem, přijímají Bibli a jedince ohrožené sociálním vyloučením. Sdružení poskytuje služby v podobě např. společného setkávání věřících, preventivní programy pro základní školy, koncerty a sportovní akce.

- Počet členů organizace je 19 a množství aktivně působících dobrovolníků čítá 10 osob,
- dobrovolníci vykonávají činnosti jako např. sociální asistenci a zapojují se při organizování různých společenských a kulturních akcí, např. rozdávání Nového zákona,
- odměnu pro dobrovolníky poskytuje sdružení symbolickou, forma nebyla zjištěna.

Římskokatolická farnost Blansko

<http://www.farnostblansko.cz/index.php>

První zmínky o farnosti v Blansku sahají do roku 882.

V roce 2011 byla v areálu sv. Martina postavena nová fara, která slouží jako zázemí pro místního faráře. Při své činnosti místní farář klade velký důraz, mimo jiné, na kontakt

s lidmi a tahle skutečnost se odráží i v jeho spolupráci s organizacemi a spolky, které působí na území města Blanska i v okolních městech a obcích a proto i budova staré fary nyní slouží jako zázemí pro volnočasové aktivity místních spolků např. Skautů a Kolpingovy rodiny.

Farnost je financována z dotací, darů, dobrovolných příspěvků, ale také práce dobrovolníků zde vykonávaná má velkou hodnotu.

Mnoho činnosti ve farnosti vykonávají zdarma dobrovolníci. Jejich počet nejde přesně určit, protože s nimi nejsou sepsané žádné smlouvy. Dalo by se ale říci, že základních dobrovolníků, kteří do farnosti pravidelně docházejí, se pohybuje okolo 150-200 osob.

- Je několik druhů činností, kterou již zmínění dobrovolníci ve farnosti pravidelně vykonávají. Jedná se např. o zahradníky, květinářky, varhanisty, ministranty a ženy na úklid. S dobrovolníky se můžeme setkat také na nepravidelných akcích jako např. charitativní módní přehlídka, vánoční dílna, louskání ořechů, tkaní vlny.
- Dobrovolníkům jsou poskytovány schůze nebo výlety, exkurze.
- Finanční odměnu farnost dobrovolníkům neposkytuje, odměnou je poděkování, pochvala a nanejvýš 1x ročně dobrovolníci dostanou drobný dárek.

4.4 Organizace se specifickým zaměřením

Český červený kříž, o. s., oblastní spolek Blansko

<http://www.cck-blansko.cz/>

ČČK se zaměřuje na oblast, sociální, zdravotní a humanitární, poskytuje školení první pomoci a služby pečovatelské a ošetrovatelské služby.

Spolek je financován z vlastních zdrojů (školení PP), dotací, Evropských projektů a dalších. V Blansku působí mimo jiné humanitární jednotka, která je složená z dobrovolníků, jež jsou pravidelně školeni a nejméně 1x měsíčně se schází.

- Mezi činnosti jednotky patří výjezdové akce, pořádání a účast na soutěžích, pomoc s pořádáním tábora, ale také zajišťování akcí pro veřejnost, kde provádí např. školení první pomoci,
- odměnu pro dobrovolníky tvoří pochvala a poděkování, možnost vyznamenání, poskytování kurzů a školení zdarma a v případě výjezdu mimo domovskou oblast i poskytnutí kapesného na pokrytí nejnútnejších výloh.

Chráněná krajinná oblast Moravská kras CHKO MK, rozpočtová organizace

<http://moravskykras.ochranaprirody.cz/>, <http://www.strazcichkomk.cz/>

V CHKO působí koordinátor dobrovolníků, který je svým úvazkem v organizaci vázán i k jiným činnostem. CHKO je financováno z rozpočtu Ministerstva kultury.

Dobrovolníky zde vykonávající činnost, která je zaměřena především na ochranu přírody je možno rozdělit do 3. skupin:

- strážní služba, 6 osob: stálá činnost, terénní služba. Stráž se stará a kontroluje určitou oblast v CHKO MK a podává pravidelné informace koordinátorovi,
- skupiny lidí 50 a více osob: nárazové akce, kdy se jedinci smluví a CHKO MK osloví s nabídkou pomoci např. jednorázové firemní brigády, úklid jeskyně,
- speciální akce, více než 100 osob, úklid Moravského Krasu a okolí, dále sem patří i jeskyňáři.

Stálí dobrovolníci, strážci, dostávají od organizace dekret a jejich činností v terénu je především sledování a kontrola přírody, nahlašování případných porušení zákona, ke kterým dochází (sklárky odpadů, vstup osob do zakázaných území, jeskyních prostor nebo vjezd vozidel do zákazů) a informování návštěvníků lesa.

Dobrovolní strážci od organizace dostanou služební průkaz, odznak, razítko, ale uniformu si kupují sami. Odměnou pro dobrovolníky je nejen pochvala a slovní hodnocení, ale i získání již zmíněných pravomocí.

OREL Blansko o.s.

<http://www.orelblansko.cz/>

V Blansku byla činnost Orla znovu obnovena v roce 1998.

Orel je křesťanskou organizací poskytující sportovní aktivity pro osoby téměř všech věkových kategorií. Blanenská organizace nabízí možnost využít širokou škálu sportovních aktivit např. florbal, aerobic, cyklistika a indoor cycling, kuželky a posilovna.

Organizace se skládá ze 188 členů a počet dobrovolníků, kteří se aktivně věnují dobrovolnictví je 10-15. Tito dobrovolníci se věnují činnostem jako např. administrativa, účetnictví, schůze, trenérství, dohled nad dětmi a mládeží, úklid.

- Dobrovolníkům je poskytováno školení trenérů a rozhodčích,

- dobrovolníci nejsou odměňováni, pouze trenéři mohou dostat jako odměnu proplacení nákupu sportovního oblečení nebo obuvi.

Sdružení dobrovolných hasičů

<http://okrsekblansko.wz.cz/>

Níže uvedené informace jsou získány především od starostů jednotlivých sdružení dobrovolných hasičů a od velitelů jednotek, které patří do okrsku Blansko.

Město Blansko mělo na svém území SDH do roku 1994, k jeho zrušení došlo z důvodu vzniku okresního požárního útvaru.

V dnešní době je v Blansku registrováno sedm sborů, které působí v blanenských městských částech. Jedná se o sbory Dolní Lhota, Horní Lhota, Klepačov, Lažánky, Obůrka, Olešná a Těchov. Do oblasti okrsku Blansko, kam patří všechny uvedené SDH spadá také SDH Spešov. Spešov do roku 1999 patřil k městským částem Blanska, ale nyní je samostatnou obcí. Jelikož ale Spešov patří do okrsku Blansko a tvoří nedílnou součást celku, je také zahrnut v této práci.

SDH se dělí na dva rozdílné okruhy osob:

1. Sbor dobrovolných hasičů – patří pod Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Struktura členů sboru je od dětí navštěvujících mateřskou školu až po seniory a pohybuje se v jednotlivých sborech v rozmezí od 28 do 125 osob. Věkové složení je jedním z důvodů, proč je ve sboru velké množství členů a jen menší část se aktivně zapojuje do chodu sdružení. Počet aktivních členů/dobrovolníků ve sborech se pohybuje v rozmezí od 6 do 37 osob.
2. Jednotka sboru dobrovolných hasičů JSDH – každá výjezdová, zásahová jednotka má svého zřizovatele, který jednotku vybavuje potřebnou technikou. JSDH je součástí integrovaného záchranného systému České republiky a v případě potřeby zasahuje. Každý člen jednotky má se zřizovatelem sepsanou Dohodu o členství v téhle jednotce.

SDH jsou financovány z vlastních prostředků, které získávají brigádami (sběrem šrotu, vysazováním stromků...), kulturními akcemi (pořádání plesů a zábav), sponzorskými dary a členskými příspěvky. Techniku a prostředky pro JSDH financuje zřizovatel.

Činnosti vykonávané SDH:

- vedení kolektivu mladých hasičů, zajišťování tábora,
- pořádání kulturních akcí např. plesy, karnevaly, ostatkové veselice, pálení čarodějnic, dětský den, mikulášská nadílka,
- práce pro obec např. úklid koryta řeky, sběr a odvoz železa...

Sdružení neoceňuje dobrovolníky finančně, ale formou poděkování, uspořádáním setkání s pohoštěním pro členy zdarma a v neposlední řadě je možno za dlouholetou aktivní činnost ve sboru udělit vyznamenání nebo člena ocenit medailí. Určitou formu odměny představuje i dárek, který aktivní člen může získat např. při životním jubileu nebo při významném výročí založení sboru.

Činnost, kterou dobrovolní hasiči vykonávají je velkou pomocí, která zabezpečuje volnočasové aktivity pro děti a mládež, ale hlavně obstarává kulturní a společenské dění v blanenských městských částech a ve Spešově.

Skupina AA Proměna Blansko

<http://skupina-aa-promena.webnode.cz/>

Skupina AA je skupina anonymních alkoholiků, která v Blansku působí od roku 2011. Financování skupiny probíhá prostřednictvím vlastních dobrovolných příspěvků, vzdělávací materiály a informační brožury jsou skupině poskytovány v jejich centrální organizaci. Ve skupině působí všichni lidé/klienti jako dobrovolníci, kteří si navzájem pomáhají. 3 lidé se starají o fungování skupiny a dojíždí do Brna a pomáhají i v dalších centrech AA. Činností třech dobrovolníků je i oslovování organizací a navazování spolupráce (např. nemocnice Blansko) za účelem nabídky pomoci pro jejich klienty, kteří se potýkají s problémy alkoholizmu a chtějí opět začít žít normální život.

Společnost katolického domu v Blansku, o.s.

http://katolickydum.bk.cz/web/?page_id=8

Sdružení v Blansku působí s malými přestávkami od roku 1910.

Vizí spolku je, představa, že budova katolického domu by měla sloužit pro všechny občany. Svoji činnost zde vykonává 31 dobrovolníků, kteří se starají o fungování organizace, spravují budovu, pořádají besedy, přednášky, sportovní klání, plesy, výlety... Sdružení je velmi družné a spolupracuje s řadou dalších organizací. Některé prostory domu sdružení pronajímá jiným organizacím např. knihovně Blansko, Oblastní charitě Blansko, sídlí zde i hodinář a opravář obuvi.

Financování sdružení probíhá především ze zisku z pronájmu, členskými příspěvky, dotacemi a dary.

Forma odměny pro dobrovolníky je slovní poděkování a vyjádření pochvaly.

Ulita Blansko, o. s.

<http://www.ulitablansko.cz/>

Sdružení bylo založeno v roce 1996 partou přátel, kteří neměli rádi nudu, nemysleli jen na sebe a chtěli vytvořit místo společného setkávání.

Ulita je financována především z vlastních zdrojů (vstupné za pořádané akce), z výtěžku za prodané čaje, dále z dotací městského úřadu Blansko a JMK, dary tvoří jen zanedbatelnou část zdrojů.

Kdokoliv může navštívit Ulitu a:

- zúčastnit se nabízené aktivity, přednášky, koncertu, tvoření....,
- využít čajovnu a ochutnat místní čaje,
- zahrát deskovou/karetní hru, kterou si zde může půjčit.

Mezi činnosti, které dobrovolníci vykonávají, patří zabezpečování chodu sdružení a čajovny, administrativa, propagace, pořádání besed a přednášek, soutěží a turnajů organizování výletů, pořádání víkendových akcí, hudebního festivalu Muzika pro Karolínku a také úklid. Sdružení pořádá pravidelné měsíční schůzky, kde dochází k předávání informací nebo zhotovování plánu činnosti na nadcházející období.

Dobrovolníci jsou odměňováni pochvalou a dobrým pocitem = skutečností, že se pořádaná akce vydařila a veřejnost byla spokojena.

Odměna: dobrovolníci si mohou v prostorách sdružení dát čaj zdarma a po předchozí dohodě je jim umožněno použít prostory Uility k soukromým účelům, oslavě nebo rodinnému setkání.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUM U DOBROVOLNÍKŮ

Před provedením výzkumného šetření bylo osloveno několik organizací, které působí na území města Blanka a v městských částech, za účelem zmapování dobrovolnické a dobrovolné činnosti.

Při mapování terénu byly vyhledány organizace, které ve svých prezentacích měly uvedeno, že s dobrovolníky spolupracují. Dále byly osloveny občanská sdružení, církve, spolky a sbory.

- Osloveno bylo celkem 47 organizací, občanských sdružení, církví a církevních společenství, spolků a sborů,
- dobrovolníci působí ve 31 organizacích,
- v 16 organizacích dobrovolníci činnost nevykonávají.

V 1 organizaci mají, podle vyjádření paní ředitelky, nejvíce dobrovolníků z celého Blanska. Většina dobrovolníků v této organizaci je vedena pod pracovním zařazením pedagogové volného času a je s nimi sepsána Dohoda o provedení práce, podle které je jim vypláceno měsíční finanční odměna.

5.1 Metodologická východiska a cíle

Rozhodla jsem se pro kvantitativní formu výzkumu z důvodu většího počtu výzkumného vzorku a rychlého sběru dat. Diesman (2000) se sice domnívá, že návratnost dotazníků, až na nějaké výjimky je značně malá, ale já předpokládám, že ochota dobrovolníků vyplnit dotazník bude motivována možností elektronického vyplnění.

Vypracovala jsem dvaceti jedna bodový anonymní dotazník, který obsahoval tvrdá i měkká data a otázky uzavřeného i otevřeného typu.

Dotazník byl respondentům předložen zprostředkovaně přes jednotlivé organizace v únoru 2014 dvěma způsoby:

1. papírovou tištěnou formou,
2. elektronickou formou, pomocí google documents.

Jelikož byly použity dvě možnosti vyplnění dotazníku a některé ještě nevyplněné dotazníky byly zjevně ofoceny, nelze určit přesnou návratnost rozdaných dotazníků.

19 písemných dotazníků a 7 elektronických dotazníků nemohlo být do analýzy zařazeno z důvodu neúplného vyplnění.

Vyhodnocován byl statistický soubor 103 dotazníků:

- papírových dotazníků 53,
- elektronických dotazníků 50.

Dotazníky byly vyhodnoceny a získané údaje jsou demonstrovány na následujících stránkách dle jednotlivých otázek v tabulkovém a grafickém provedení se slovním vyjádřením.

Cíl bakalářské práce a vyslovení hypotéz

Jedním z cílů této bakalářské práce bylo **uvedení** některých z **podob dobrovolnictví** na území města Blanska. Tyto údaje jsou uvedeny v kapitole č. 4.

Výzkumné šetření se soustřeďuje na **zkoumání hypotéz**, které dle Gavory (2000) mohou být stanoveny několika různými způsoby. Níže uvedené hypotézy byly stanoveny na základě prostudované literatury i osobní zkušenosti autorky práce.

- H1** Dobrovolníci svoji činnost vnímají spíše jako pomoc než práci.
- H2** Věřící osoby se věnují dobrovolnické činnosti častěji než lidé nevěřící.
- H3** Domnívám se, že většina dobrovolníků vykonává dobrovolnou činnost z potřeby pomáhat druhým.
- H4** Lze předpokládat, že organizace svoje dobrovolníky odměňuje.
- H5** Většina dobrovolníků se domnívá, že jejich činnost je pro organizaci potřebná.

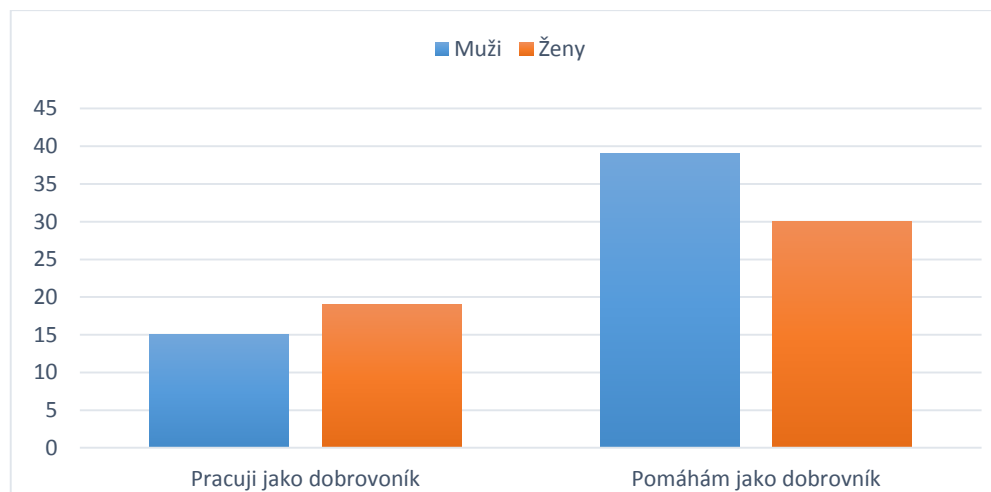
5.2 Analýza a demonstrace výsledků

Otázka č. 1. Uveďte, jaký název se Vám více líbí pro to, co vykonáváte.

Tabulka č. 2 Dobrovolná činnost, práce nebo pomoc

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Pracuji jako dobrovolník	15	14,6	19	18,4
Pomáhám jako dobrovolník	39	37,9	30	29,1

Graf č. 1 Dobrovolná činnost, práce nebo pomoc

Z pohledu respondentů se v případě dobrovolné činnosti, kterou vykonávali, jednalo spíše o pomoc, a to v 67% případů.

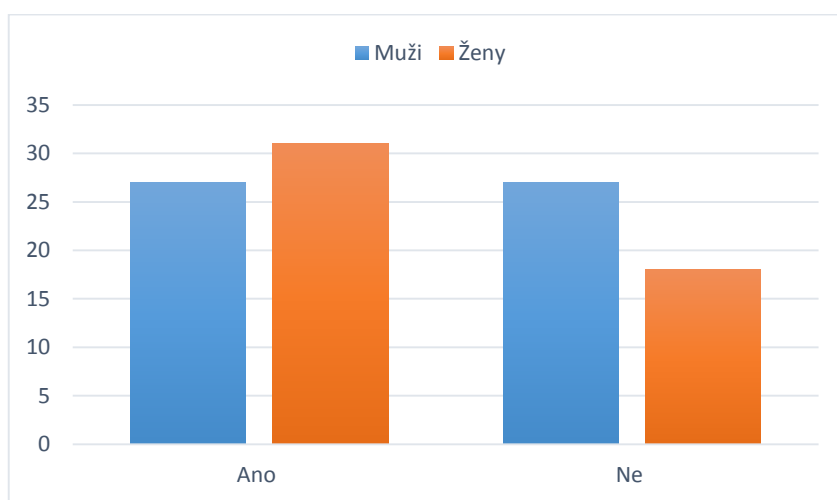
Pouze 33% respondentů by více preferovalo termín: „Pracuji jako dobrovolník.“

Otázka č. 2. Myslíte si, že se v dnešní době dobrovolnictví věnuje hodně lidí?

Tabulka č. 3 Věnuje se v dnešní době dobrovolnictví hodně lidí

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano	27	26,2	31	30,1
Ne	27	26,2	18	17,5

Graf č. 2 Věnuje se v dnešní době dobrovolnictví hodně lidí

Více než polovina respondentů tj. 56,3% si myslela, že se v dnešní době věnuje dobrovolnictví hodně lidí.

Z 58 respondentů, kteří si mysleli, že se v dnešní době dobrovolnictví *věnuje* hodně lidí, 40 odpovědělo v otázce č. 4., že zná více než 16 dobrovolníků.

45 respondentů odpovědělo, že se dobrovolnictví *nevěnuje* hodně lidí, z toho 25 respondentů uvedlo v otázce č. 4., že zná více než 16. dobrovolníků.

Podle uvedených informací lze usuzovat, že odpověď jednotlivých respondentů se spíše zaměřuje na globálnější pohled na dobrovolnictví a není příliš zkreslena počtem dobrovolníků, které respondent zná.

Podle výzkumu, o kterém ve své knize pojednává Frič 2010, se formálnímu dobrovolnictví v naší republice věnuje 30% občanů starších 15 let.

Otázka č. 3. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a ne, uveďte důvod.

Otázka č. 3. byla otevřenou otázkou a odpovědi 45 respondentů jsou zpracovány do 10 kategorií dle jednotlivých odpovědí.

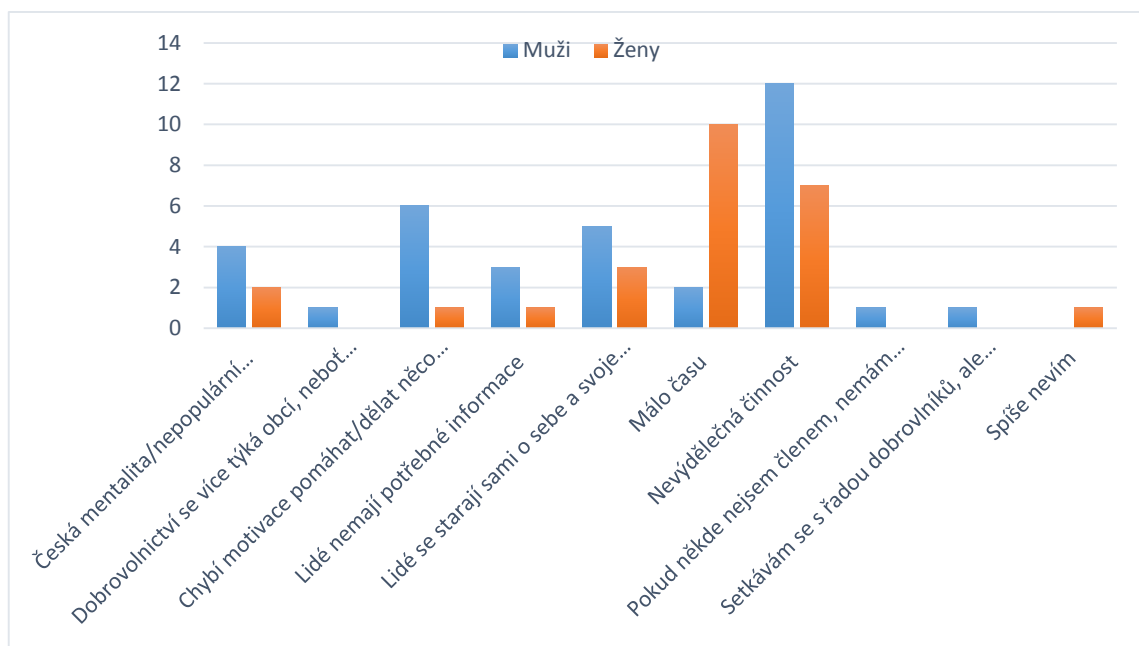
15 respondentů uvedlo více důvodů, proč se domnívají, že se v dnešní době dobrovolnictví věnuje málo lidí a proto jsou jejich odpovědi zahrnuty ve více kategoriích.

Z důvodu rozdílného počtu respondentů a vyhodnocování otevřené otázky procentuální souhrn celku netvoří 100%.

Tabulka č. 4 Bariéry dobrovolné činnosti

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Česká mentalita/ nepopulární činnost v očích dnešní společnosti	4	8,9	2	4,4
Dobrovolnictví se více týká obcí, neboť tyhle aktivity zvelebují obec a starají se i o kulturu	1	2,2	0	0
Chybí motivace pomáhat/ dělat něco pro druhé	6	13,3	1	2,2
Lidé nemají potřebné informace	3	6,7	1	2,2
Lidé se starají sami o sebe a svoje nejbližší	5	11,1	3	6,7
Málo času	2	4,4	10	22,2
Nevýdělečná činnost	12	26,7	7	15,6
Pokud někde nejsem členem, nemám ani povinnosti	1	2,2	0	0
Setkávám se s řadou dobrovolníků, ale jsou to ti stejní	1	2,2	0	0
Spíše nevím	0	0	1	2,2

Graf č. 3 Důvody proč se v dnešní době věnuje dobrovolnictví málo lidí

Vyhodnoceny jako nejčastěji uváděné důvody proč se v dnešní době dobrovolnictví věnuje málo lidí, byly dva druhy odpovědí, které vyjádřilo 69,1% respondentů a to jsou: málo času a nevýdělečná činnost. Nemůžeme tyto odpovědi vnímat příliš negativisticky, neboť u jedné z odpovědí bylo vepsáno, že lidé si nemohou dovolit pracovat zdarma, protože musí zabezpečovat rodinu a tím pádem jsou v pracovním poměru u více než jedné organizace a již nemají potřebný dostatek času vyvíjet další aktivity.

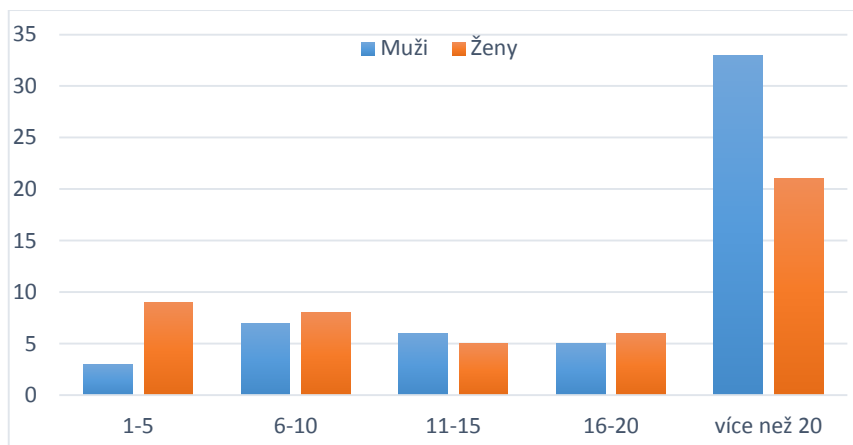
Necelá polovina respondentů 42,3% uvedla jako důvod, proč se dobrovolnictví nevěnuje mnoho lidí, nevýdělečnou činnost. Většinový počet respondentů, jejich odpovědí byla nevýdělečná činnost, byli 26,7% muži.

22,2% ženy jako důvod nízkého počtu dobrovolníků uvedlo málo času.

15,5% respondentů napsalo nedostatečnou motivaci pomáhat a dělat něco pro druhé a 13,3% jako příčinu malého množství dobrovolníků vidělo dobrovolnictví jako nepopulární činnost v očích dnešní společnosti.

Otázka č. 4. Uved'te přibližný počet dobrovolníků, které znáte.*Tabulka č. 5 Přibližný počet dobrovolníků, který respondent zná*

Počet dobrovolníků	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
1-5	3	2,9	9	8,7
6-10	7	6,8	8	7,8
11-15	6	5,8	5	4,9
16-20	5	4,9	6	5,8
Více než 20	33	32,0	21	20,4

Graf č. 4 Přibližný počet dobrovolníků, který respondent zná

Více než polovina respondentů 52,4% znala více než 20 dobrovolníků.

14,6% respondentů znalo přibližně 6-10 dobrovolníků.

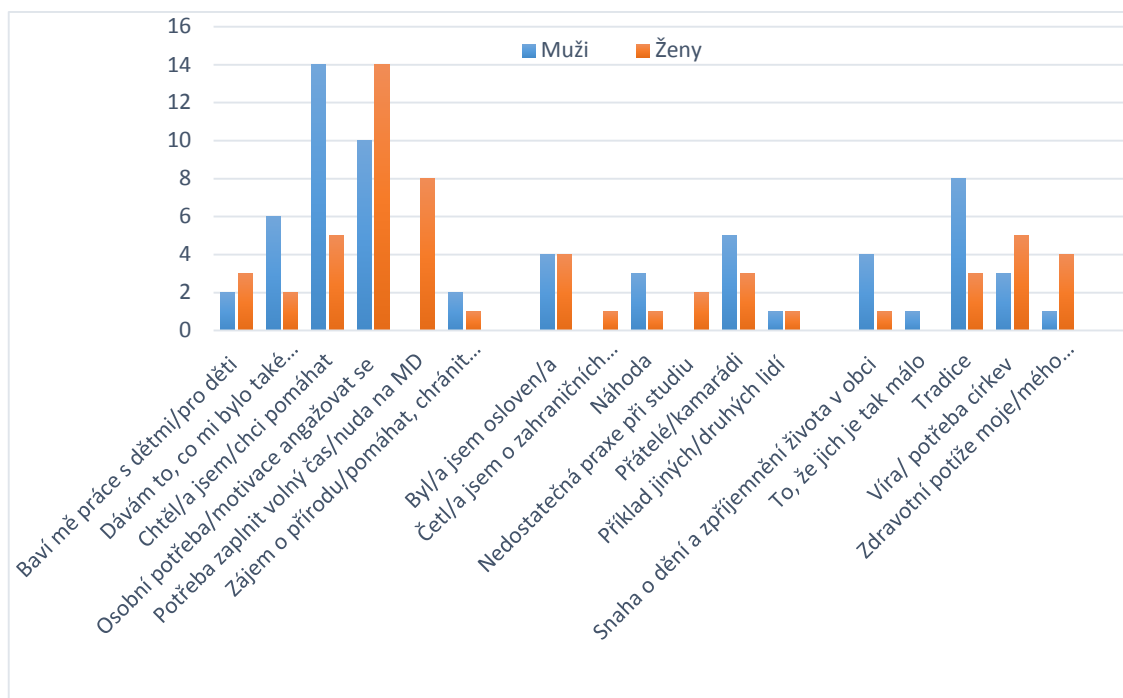
10,7% respondentů shodně odpovědělo, že znají přibližně 11-15 a 16-20 dobrovolníků.

Otázka č. 5. Co Vás přimělo stát se dobrovolníkem?

Tabulka č. 6 Motivující faktory, které vedou k dobrovolné činnosti

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
<i>Faktory vnitřní:</i>	-	-	-	-
Baví mě práce s dětmi/pro děti	2	1,9	3	2,9
Dávám to, co mi bylo také dáno/předávání zkušenosti	6	5,8	2	1,9
Chtěl/a jsem/chci pomáhat	14	13,6	5	4,9
Osobní potřeba/motivace/angažovat se	10	9,7	14	13,6
Potřeba zaplnit volný čas/nuda na MD	0	0	8	7,8
Zájem o přírodu/pomáhat, chránit přírodu	2	1,9	1	1
<i>Faktory vnější:</i>	-	-	-	-
Byl/a jsem osloven/a	4	3,9	4	3,9
Četl/a jsem o zahraničních dobrovolnících	0	0	1	1
Náhoda	3	2,9	1	1
Nedostatečná praxe při studiu	0	0	2	1,9
Přátelé/kamarádi	5	4,9	3	2,9
Příklad jiných/druhých lidí	1	1	1	1
<i>Kombinace vnějších a vnitřních faktorů:</i>	-	-	-	-
Snaha o dění a zpříjemnění života v obci	4	3,9	1	1
To, že jich je tak málo	1	1	0	0
Tradice	8	7,8	3	2,9
Víra/ potřeba církev	3	2,9	5	4,9
Zdravotní potíže moje/mého příbuzného/známého	1	1	4	3,9

Graf č. 5 Motivující faktory, které vedou k dobrovolné činnosti

Odovědi respondentů na otevřenou otázku byli zahrnuti do 17 kategorií, které byly rozděleny na tři faktory. U 10 mužů a 9 žen otázky obsahovali dva faktory a proto byly jejich odpovědi zahrnuty do dvou kategorií.

Kategorie:

1. Faktory vnitřní vycházející z motivů respondenta.
2. Faktory vnější, jsou ovlivněny situacemi zvenčí.
3. Kombinace faktorů slučuje potřeby respondenta i požadavky okolí.

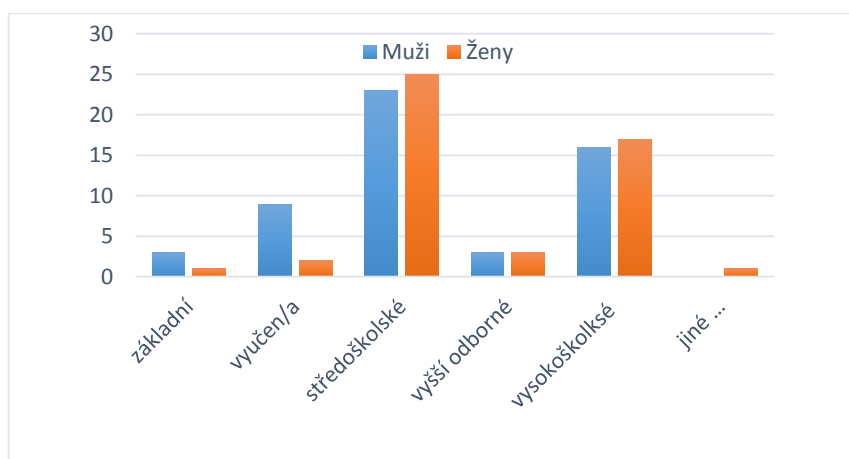
Více než polovinu dotazovaných respondentů, celkem 67 dobrovolníků, motivovaly k dobrovolné činnosti faktory, které vycházely z jejich vlastních potřeb.

Více než čtvrtina respondentů byla motivována vnějšími podněty i svojí vlastní potřebou.

Čtvrtina respondentů byla motivována vnějšími podněty.

Otázka č. 6. Pohlaví respondentů a otázka č. 7. Vzdělání respondentů.*Tabulka č. 7 Pohlaví a věkové složení respondentů*

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Základní	3	2,9	1	1
Vyučen/a	9	8,7	2	1,9
Středoškolské	23	22,3	25	24,3
Vyšší odborné	3	2,9	3	2,9
Vysokoškolské	16	15,5	17	16,6
Jiné ...	0	0	1	1
	54	-	49	-

Graf č. 6 Pohlaví a věkové složení respondentů

Zastoupení respondentů z řad mužů a žen bylo takřka vyrovnané. Výzkumného šetření se zúčastnilo 103 respondentů 54 mužů tj. 52,4% a 49 žen tj. 47,6%.

46,6% respondentů tvořila skupina osob, která uvedla jako svoje nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské. V této skupině byli muži zastoupeni 22,3% a ženy 24,3%, ale jelikož se výzkumného šetření zúčastnili i studenti, lze předpokládat, že někteří z nich si vzdělání ještě rozšíří. Vysokoškolsky vzdělaných respondentů bylo 32,1%.

Ve skupině středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaných osob mírně převládaly ženy.

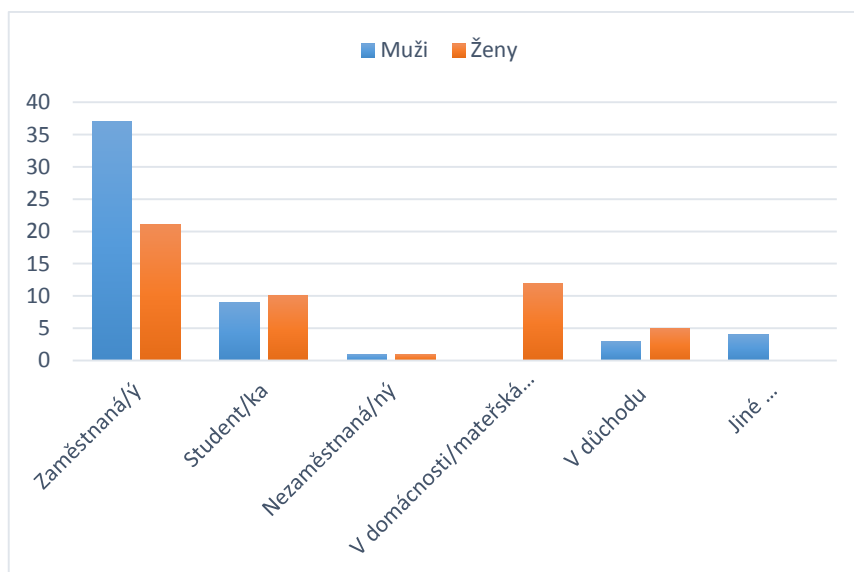
1 žena jako svoji odpověď vepsala jiné a uvedla, že se jedná o vzdělání na bakalářské úrovni.

Otázka č. 8. Ekonomická skupina.

Tabulka č. 8 Ekonomická skupina

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Zaměstnaný	37	35,9	21	20,4
Student	9	8,7	10	9,7
Nezaměstnaný	1	1	1	1
V domácnosti/mateřská dovolená	0	0	12	11,6
V důchodu	3	2,9	5	4,9
Jiné ...	4	3,9	0	0

Graf č. 7 Ekonomická skupina

60,2% respondentů, 41 mužů a 21 žen uvedlo, že jsou zaměstnaní. V případě 4 mužů se jedná o OSVČ a jejich odpovědi jsou zahrnuty v kategorii jiné.

Další skupinu respondentů tvořili studenti 18,4% a osoby v domácnosti, matky na mateřské a rodičovské dovolené 11,6%.

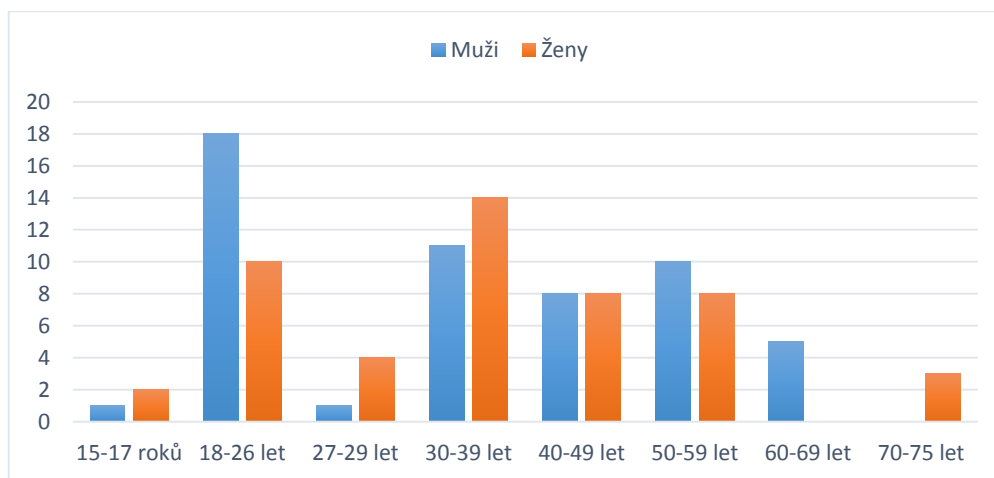
Zajímavým zjištěním bylo, že nejméně početnou skupinu respondentů tvořili nezaměstnaní 2%.

Otázka č. 9. Uved'te Váš věk.

Tabulka č. 9 Věkové složení respondentů

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
15-17 roků	1	1	2	1,9
18-26 let	18	17,5	10	9,7
27-29 let	1	1	4	3,9
30-39 let	11	10,7	14	13,6
40-49 let	8	7,8	8	7,8
50-59 let	10	9,7	8	7,8
60-69 let	5	4,9	0	0
70-75 let	0	0	3	2,9

Graf č. 8 Věkové složení respondentů

Největší počet respondentů tvořili osoby ve věkovém složení 18-26 let a 30-39 let. Respondenti ve věku 18-26 let tvořili 27,2%. 24,2% tvořilo věkové složení 30-39 let.

Z výzkumného šetření bylo možno zjistit, že skupina osob ve věku 30-39 let byla složena ze 14 osob zaměstnaných, 10 osob v domácnosti a 1 nezaměstnané osoby.

Muži byli nejvíce zastoupeni ve skupině 18-26 let 17,5% a ženy ve skupině 30-39 let 13,5%.

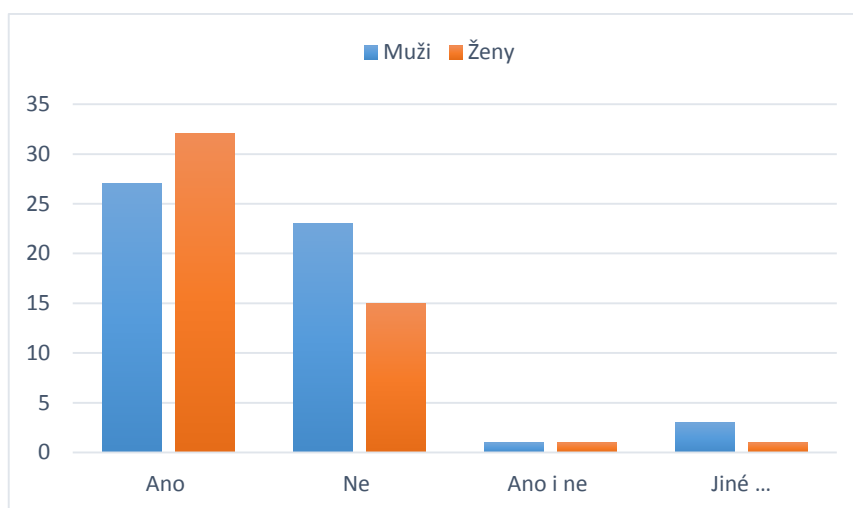
Nejméně zastoupeny byly skupiny osob ve věku 15-17 let a 70-75 let, přičemž procentuální vyjádření skupin bylo shodné 2,9%.

Otázka č. 10. Považujete se za věřícího člověka?

Tabulka č. 10 Považujete se za věřícího člověka

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano	27	26,2	32	31,1
Ne	23	22,3	15	14,5
Ano i ne	1	1	1	1
Jiné ...	3	2,9	1	1

Graf č. 9 Považujete se za věřícího člověka

59 respondentů, tj. 57,3% se považuje za věřícího člověka.

4 respondenti, jejich odpovědi jsou zahrnuty v kategorii jiné, uvedli, že jsou také věřící, ale v Boha nevěří.

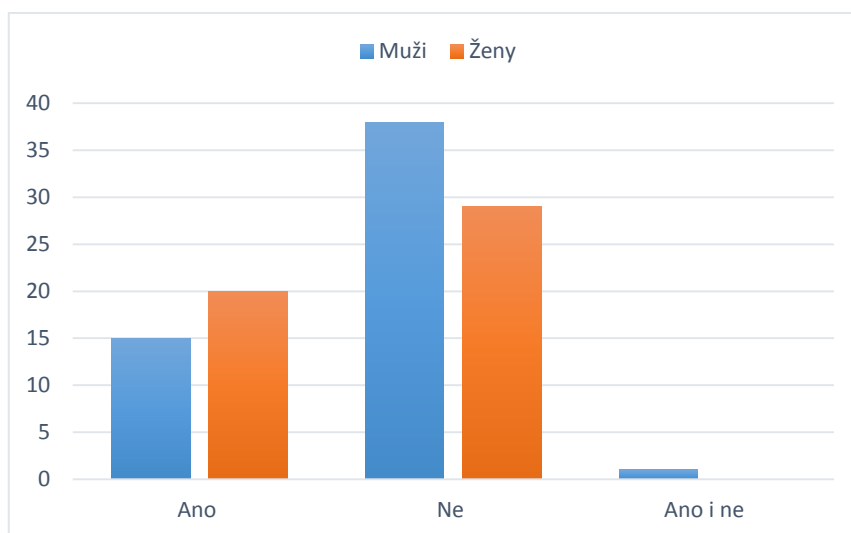
38 respondentů, 36,8% se pokládá za nevěřící a 2 respondenti nevyslovili jednoznačný názor.

Otázka č. 11. Věnujete se v dobrovolnictví podobné činnosti jako v zaměstnání/při studiu?

Tabulka č. 11 Zaměření dobrovolnické činnosti totožné jako výkon zaměstnání

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano	15	14,6	20	19,4
Ne	38	36,9	29	28,1
Ano i ne	1	1	0	0

Graf č. 10 Zaměření dobrovolnické činnosti totožné jako výkon zaměstnání

Více než polovina respondentů 65,8% se v zaměstnání/při studiu věnovala práci/studiu, které je odlišné od jejich dobrovolné činnosti.

33,9% respondentů uvedlo, že činnost, kterou vykonávali v dobrovolnictví a při práci/studiu je totožná.

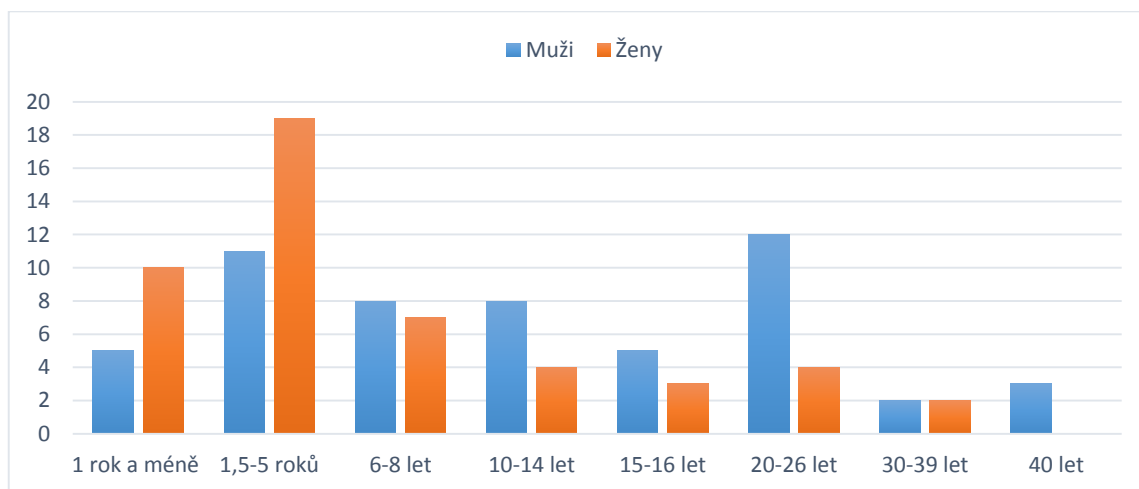
Jen 1 respondent z řad mužů uvedl, že jeho práce částečně souvisí s dobrovolnou činností.

Otázka č. 12. Jak dlouho působíte jako dobrovolník?

Tabulka č. 12 Oddanost organizaci

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
1 rok a méně	5	4,9	10	9,7
1,5-5 roků	11	10,7	19	18,4
6-8 let	8	7,8	7	6,8
10-14 let	8	7,8	4	3,9
15-16 let	5	4,9	3	2,9
20-26 let	12	11,6	4	3,9
30-39 let	2	1,9	2	1,9
40 let	3	2,9	0	0

Graf č. 11 Oddanost organizaci

Z pohledu oddanosti organizaci se budeme řídit prvky uvedenými v teoretické části práce.

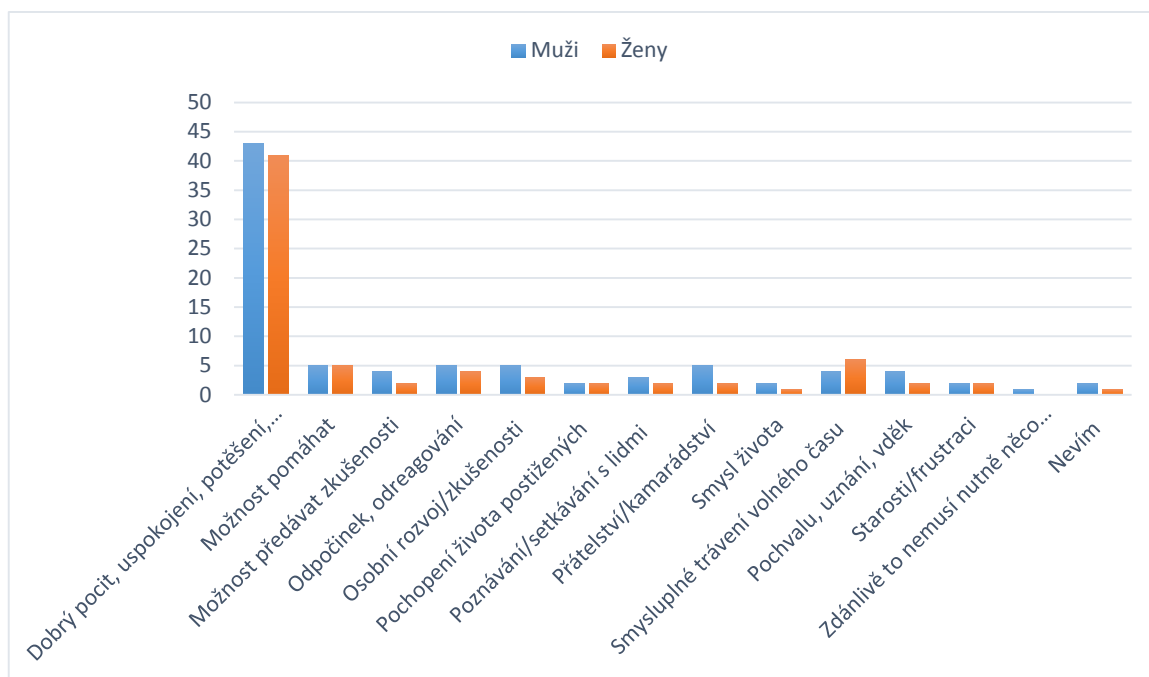
Většina dobrovolníků 56,3% v organizaci působila dlouhodobě. Nejdéle a to 40 roků se dobrovolné činnosti věnovali 3 muži.

Z výzkumného šetření bylo zjištěno, že 8 respondentů, kteří se věnují dobrovolné činnosti více než 26 let, ve věkovém složení od 40ceti let se téhle aktivitě začali věnovat již před rokem 1989.

Otázka č. 13. Uved'te, co Vám činnost dobrovolníka přináší.*Tabulka č. 13 Přínos dobrovolné činnosti pro dobrovolníky*

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Dobry pocit, uspokojeni, potěšení, radost, zábavu	43	41,8	41	39,8
Možnost pomáhat	5	4,9	5	4,9
Možnost předávat zkušenosti	4	3,9	2	1,9
Odpočinek, odreagování	5	4,9	4	3,9
Osobní rozvoj/zkušenosti	5	4,9	3	4,9
Pochopení života postižených	2	1,9	2	1,9
Poznávání/setkávání s lidmi	3	2,9	2	1,9
Přátelství/kamarádství	5	4,9	2	1,9
Smysl života	2	1,9	1	1
Smysluplné trávení volného času	4	3,9	6	5,8
Pochvalu, uznání, vděk	4	3,9	2	1,9
Starosti/frustraci	2	1,9	2	1,9
Zdánlivě to nemusí nutně něco přinášet	1	1	0	0
Nevím	2	1,9	1	1

Graf č. 12 Přínos dobrovolné činnosti pro dobrovolníky

U čtvrtiny respondentů byly odpovědi rozsáhlejší, proto musely být zahrnuty do více než jedné kategorie.

Naprosté většině respondentů vykonávání dobrovolné činnosti přináší osobní uspokojení.

Šesti respondentům dobrovolné aktivity přináší pochvalu, uspokojení nebo vděk.

4 respondenti uvedli negativní přínos dobrovolné činnosti: starosti a frustraci. 3 respondenti uvedli starosti a 1 respondent frustraci, přičemž 2 muži a 1 žena na prvním místě uvedli starosti a 1 žena, jenž uvedla frustraci, ji zmínila až na druhém místě.

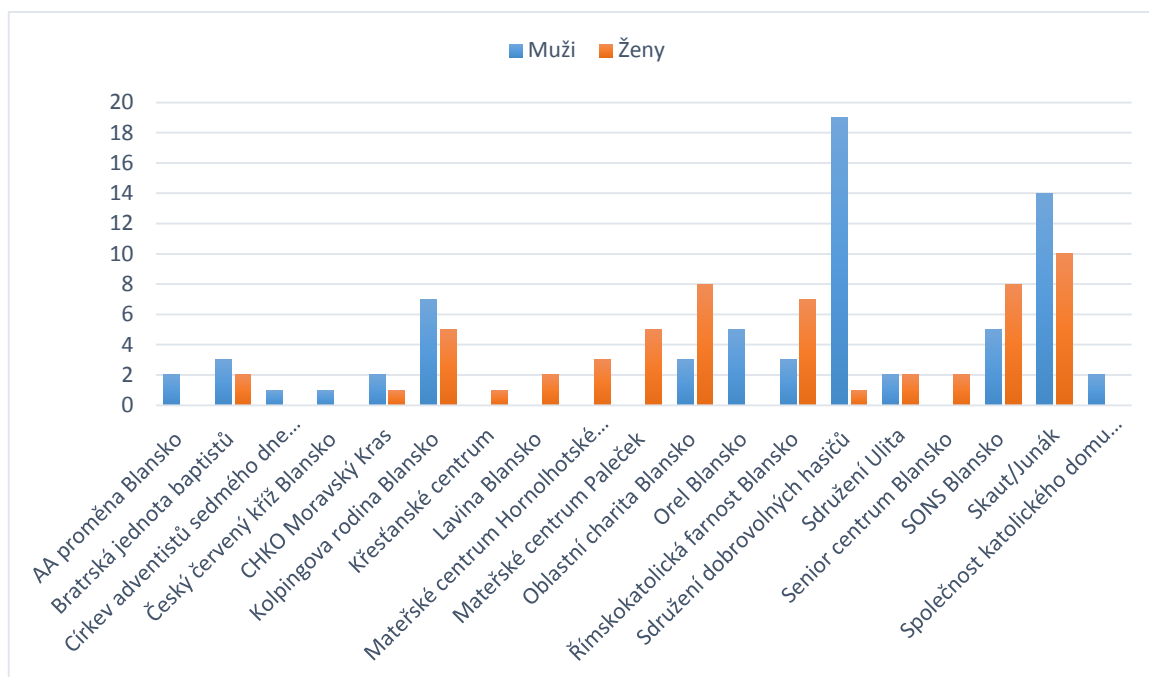
3 respondenti nedokázali na otázku odpovědět.

1 respondent odpověděl, že dobrovolná činnost nemusí zdánlivě nic přinášet.

Otázka č. 14. Uveďte název organizace, ve které působíte jako dobrovolník*Tabulka č. 14 Názvy organizací, v nichž respondenti působí*

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
AA proměna Blansko	2	1,9	0	0
Bratrská jednota baptistů Blansko	3	2,9	2	1,9
Církev adventistů sedmého dne Blansko	1	1	0	0
Český červený kříž Blansko	1	1	0	0
CHKO Moravský Kras	2	1,9	1	1
Kolpingova rodina Blansko	7	6,8	5	4,9
Křesťanské centrum	0	0	1	1
Lavina Blansko	0	0	2	1,9
Mateřské centrum Hornolhotské maminky	0	0	3	2,9
Mateřské centrum Paleček	0	0	5	4,9
Oblastní charita Blansko	3	2,9	8	7,8
Orel Blansko	5	4,9	0	0
Římskokatolická farnost Blansko	3	2,9	7	6,8
Sdružení dobrovolných hasičů	19	18,4	1	1
Sdružení Ulita	2	1,9	2	1,9
Senior centrum Blansko	0	0	2	1,9
Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých Blansko	5	4,9	8	7,8
Skaut/Junák	14	13,6	10	9,7
Společnost katolického domu Blansko	2	1,9	0	0

Graf č. 13 Názvy organizací, v nichž respondenti působí

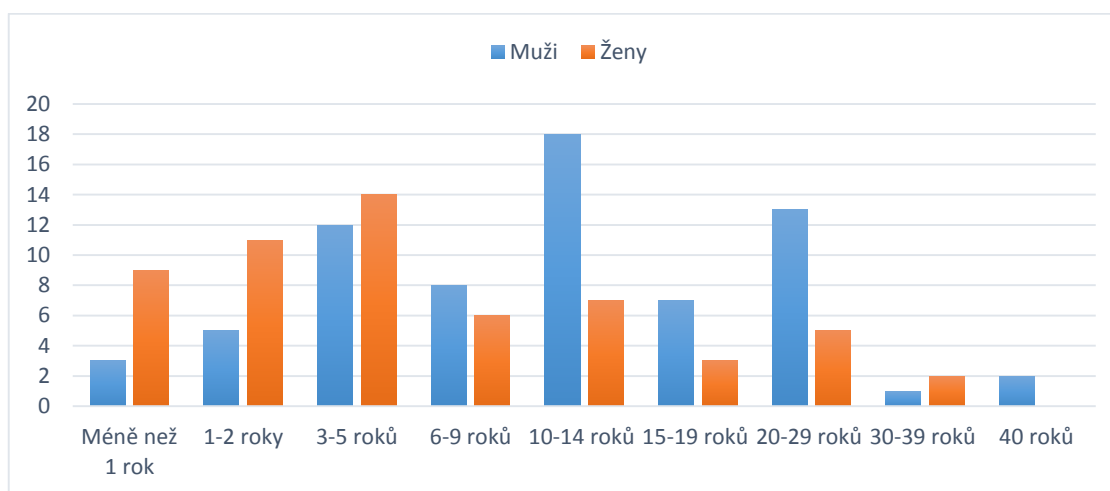
Při vyhodnocování výsledků výzkumného šetření bylo zjištěno, že z celkové počtu 103 zúčastněných respondentů se:

- 9 mužů věnovalo dobrovolnické činnosti ve dvou organizacích,
 - 1 muž se věnoval dobrovolnické činnosti ve třech organizacích,
 - 1 muž v pěti organizacích,
 - 6 žen se věnovalo dobrovolnické činnosti ve dvou organizacích,
 - 1 žena ve třech organizacích.
- Dále 7 respondentů uvedlo, že vykonávali dobrovolnickou činnost i v organizacích mimo město Blansko.

S ohledem na výsledky otázky č. 14, kde bylo zjištěno, že 18 respondentů působí ve více organizacích, nebude následující podíl vyjádření u otázek 15 – 21 tvořit 100%, ale jejich celkové procentuální vyjádření bude vyšší.

Otázka č. 15. Jak dlouho v organizaci působíte?*Tabulka č. 15 Délka působnosti dobrovolníka v organizaci*

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Méně než 1 rok	3	2,9	9	8,7
1-2 roky	5	4,9	11	10,7
3-5 roků	12	11,6	14	13,6
6-9 roků	8	7,8	6	5,8
10-14 roků	18	17,5	7	6,8
15-19 roků	7	6,8	3	2,9
20-29 roků	13	12,6	5	4,9
30-39 roků	1	1	2	1,9
40 roků	2	1,9	0	0

Graf č. 14 Délka působnosti dobrovolníka v organizaci

Nejpočetnější kategorie osob tvoří respondenti, kteří v organizaci působili 3-5 roků a 10-14 roků.

Nejméně početné kategorie osob jsou tvořeny respondenty, kteří uvádí, že se dobrovolnictví věnovali 30-39 roků a 40 roků.

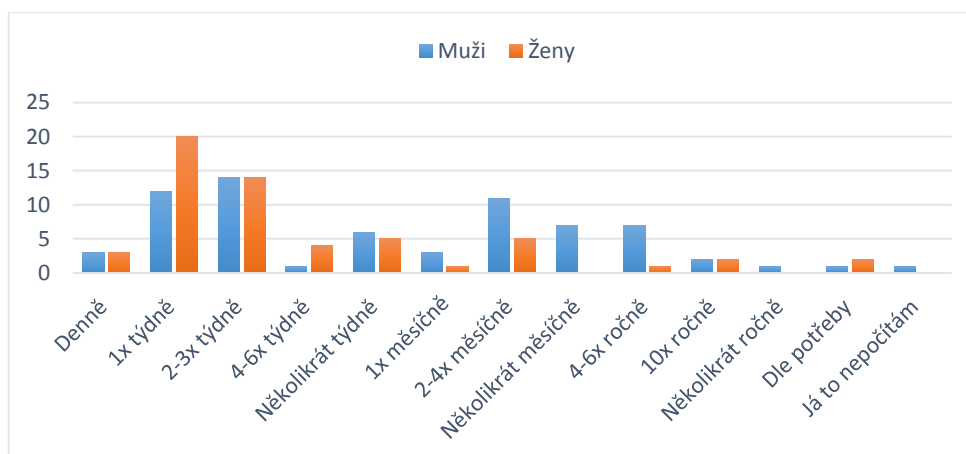
40 roků se dobrovolné činnosti věnovali 2 respondenti. Jedná se o 2 muže, kteří svoji činnost vykonávali v Římskokatolické farnosti Blansko.

Otázka č. 16. Jak často se dobrovolnictví věnujete?

Tabulka č. 16 Frekvence dobrovolné činnosti

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Denně	3	2,9	3	2,9
1x týdně	12	11,6	20	19,4
2-3x týdně	14	13,6	14	13,6
4-6x týdně	1	1	4	3,9
Několikrát týdně	6	5,8	5	4,9
1x měsíčně	3	2,9	1	1
2-4x měsíčně	11	10,7	5	4,9
Několikrát měsíčně	7	6,8	0	0
4-6x ročně	7	6,8	1	1
10x ročně	2	1,9	2	1,9
Několikrát ročně	1	1	0	0
Dle potřeby	1	1	2	1,9
Já to nepočítám	1	1	0	0

Graf č. 15 Frekvence dobrovolné činnosti

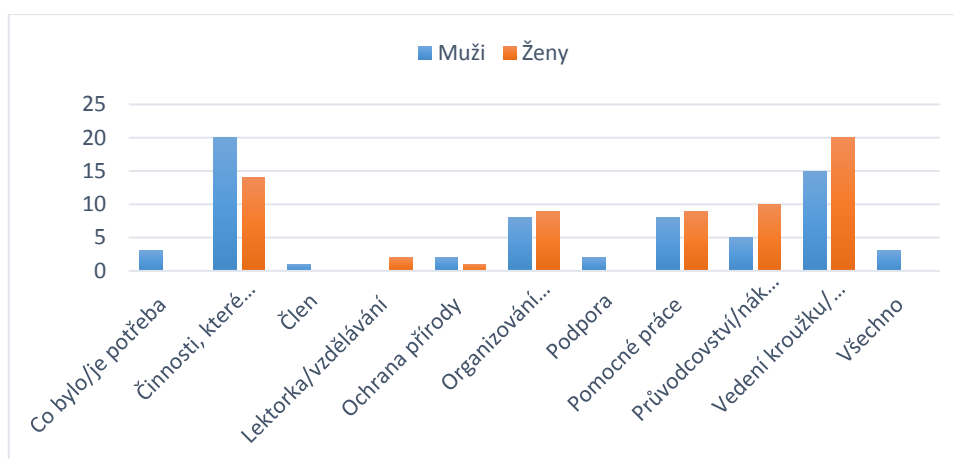
Pravidelně, stabilně se dobrovolné činnosti věnovala většina respondentů a jen u necelé čtvrtiny by bylo možno říci, že se věnovali dobrovolnické činnosti příležitostně. Přičemž za příležitostnou se považuje, dle teoretické části práce, působení několikrát ročně.

Otázka č. 17. Jaké činnosti se jako dobrovolník v organizaci věnujete?

Tabulka č. 17 Popis činností, jež respondenti v organizaci vykonávají

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Co bylo/je potřeba	3	2,9	0	0
Činnosti, které zabezpečují chod organizace	20	19,4	14	13,6
Člen	1	1	0	0
Lektorka/vzdělávání	0	0	2	1,9
Ochrana přírody	2	1,9	1	1
Organizování akcí/soutěží	8	7,8	9	8,7
Podpora	2	1,9	0	0
Pomocné práce	8	7,8	9	8,7
Průvodcovství/nákup/ doprovod/četba/ povídání/ pomoc v domácnosti / korespondence	5	4,9	10	9,7
Vedení kroužku/ družiny/tábora, práce s dětmi, mládeží	15	14,6	20	19,4
Všechno	3	2,9	0	0

Graf č. 16 Popis činností, jež respondenti v organizaci vykonávají

Nejpočetnější skupinu respondentů tvoří dobrovolníci, kteří vykonávali v organizaci činnosti spojené se zabezpečením chodu organizace a vedením dětí a mládeže.

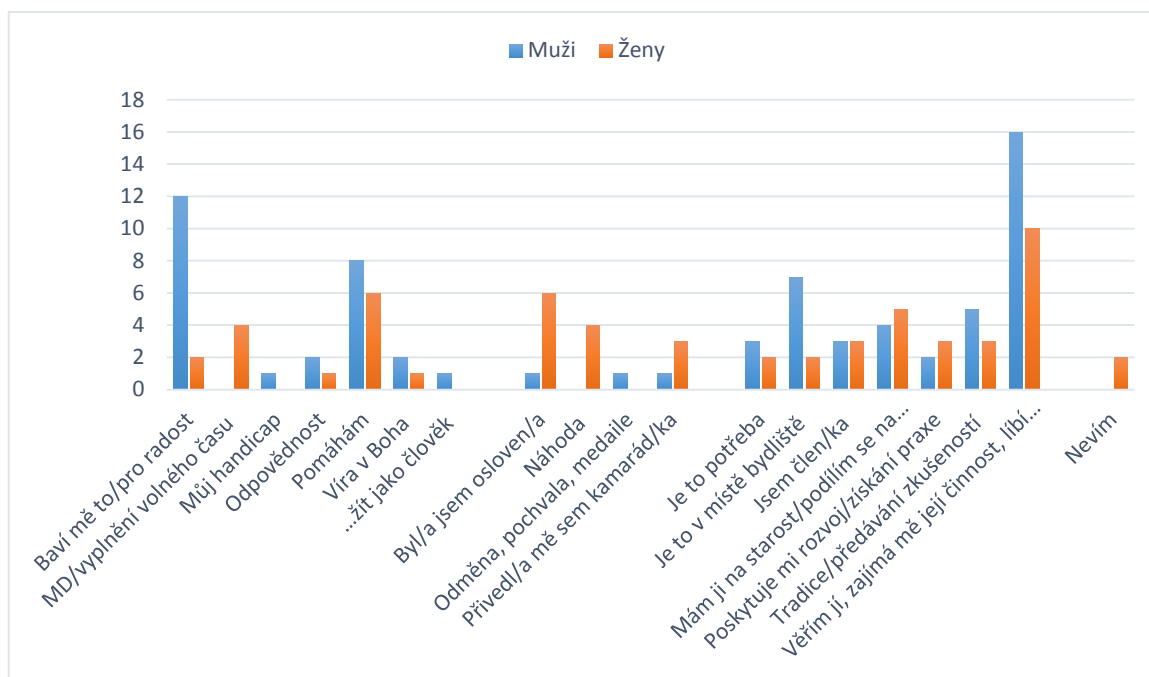
V odpovědi 16 respondentů se činnost spojovala s pomocí, jen 2 respondenti činnosti spojovali s prací.

Otázka č. 18. Uved'te důvod, proč působíte zrovna v téhle organizaci?

Tabulka č. 18 Motivy vykonávání dobrovolné činnosti

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
<i>Faktory vnitřní:</i>	-	-	-	-
Baví mě to/pro radost	12	11,6	2	1
MD/vyplnění volného času	0	0	4	3,9
Můj handicap	1	1	0	0
Odpovědnost	2	1,9	1	1
Pomáhám	8	7,8	6	5,8
Víra v Boha	2	1,9	1	1
...žít jako člověk	1	1	0	0
<i>Faktory vnější:</i>	-	-	-	-
Byl/a jsem osloven/a	1	1	6	5,8
Náhoda	0	0	4	3,9
Odměna, pochvala, medaile	1	1	0	0
Přivedl/a mě sem kamarád/ka	1	1	3	2,9
<i>Kombinace faktorů:</i>	-	-	-	-
Je to potřeba	3	2,9	2	1,9
Je to v místě bydliště	7	6,8	2	1,9
Jsem člen/ka	3	2,9	3	2,9
Mám ji na starost/podílím se na chodu	4	3,9	5	4,9
Poskytuje mi rozvoj/získání praxe	2	1,9	3	2,9
Tradice/předávání zkušeností	5	4,9	3	2,9
Věřím jí, zajímá mě její činnost, líbí se mi její cíle a prostředky/ mám ji rád	16	15,5	10	9,7
<i>Nekonkrétní odpověď:</i>	-	-	-	-
Nevím	0	0	2	1,9

Graf č. 17 Motivy vykonávání dobrovolné činnosti

Odpovědi respondentů na otevřenou otázku byli zahrnuti do 19 kategorií, které byly dále rozděleny dle klíče uvedeného u otázky č. 5.

V téhle otázce jsou odpovědi všech respondentů shrnuty pouze do jedné kategorie, přičemž jsou zde zahrnuty všechny blanenské organizace, u nichž respondent vykonává dobrovolnou činnost.

U 68 respondentů bylo zjištěno, že jejich potřeba vykonávat dobrovolnou činnost vycházela z jejich vnitřních motivů, ale zároveň byla ovlivňována i vnějšími podněty.

40 respondentů bylo motivováno vnitřní potřebou.

Nejméně početnou skupinu tvoří respondenti, jež byli motivováni vnějšími faktory.

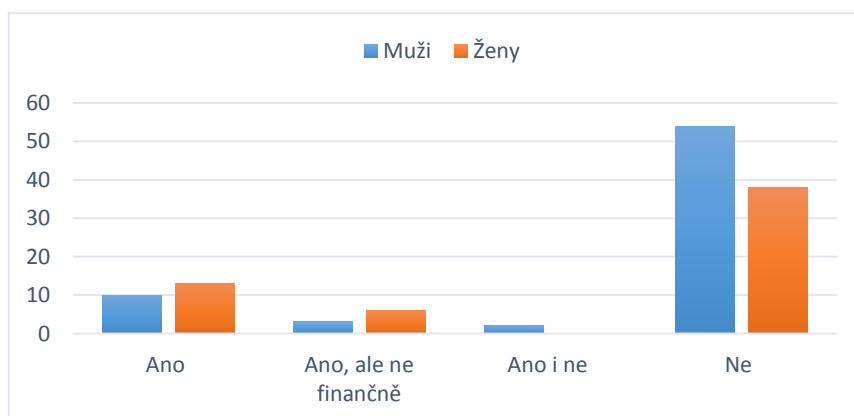
2 respondenti neuvedli žádný důvod.

Otázka č. 19. Jste za svoji dobrovolnickou činnost organizací odměňován/a?

Tabulka č. 19 Jsou dobrovolníci za svoji činnosti odměňováni

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano	10	9,7	13	12,6
Ano, ale ne finančně	3	2,9	6	5,8
Ano i ne	2	1,9	0	0
Ne	54	52,4	38	36,9

Graf č. 18 Jsou dobrovolníci za svoji činnosti odměňováni

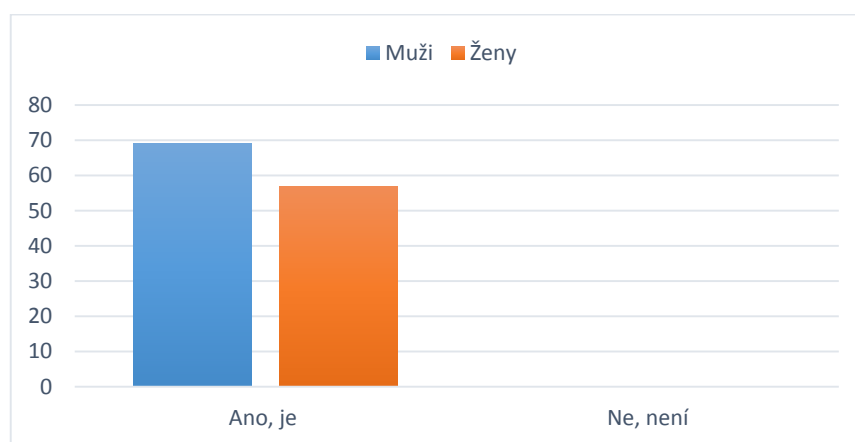
Většina respondentů uvedla, že nebyla za svoji dobrovolnou činnost organizací odměňována.

Skoro čtvrtina respondentů byla organizací odměňována, forma odměny nebyla ale v dotazníkovém šetření zkoumána.

Minimum respondentů bylo organizací odměňováno, ale nejednalo se o finanční odměny. 1 respondent, který byl odměňován nefinanční formou, vepsal do dotazníku, že odměnou byla pochvala, medaile nebo ocenění.

Otázka č. 20. Myslíte si, že je činnost dobrovolníků pro organizaci důležitá?*Tabulka č. 20 Důležitost dobrovolníků pro organizaci*

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano, je	69	67,0	57	55,3
Ne, není	0	0	0	0

Graf č. 19 Důležitost dobrovolníků pro organizaci

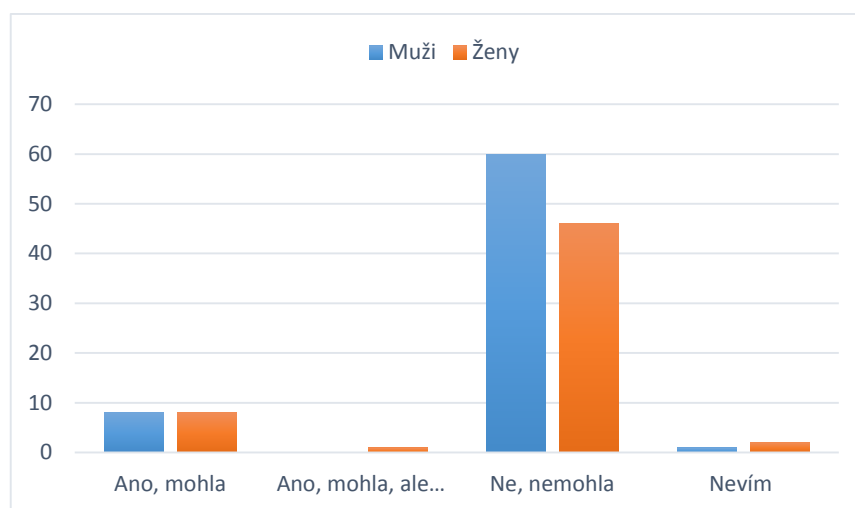
Všichni dotazovaní respondenti považovali svoje působení/působení dobrovolníků v organizaci za důležité.

Otázka č. 21. Myslíte si, že by organizace mohla fungovat bez dobrovolníků?

Tabulka č. 21 Mohla by organizace fungovat bez dobrovolníků

	Muži		Ženy	
	Četnost	%	Četnost	%
Ano, mohla	8	7,8	8	7,8
Ano mohla, ale...	0	0	1	1
Ne, nemohla	60	58,3	46	44,7
Nevím	1	1	2	1,9

Graf č. 20 Mohla by organizace fungovat bez dobrovolníků

Většina respondentů si myslela, že by organizace nemohla fungovat bez dobrovolníků.

1 respondent uvedl, že by organizace fungovat mohla, ale ne takovým způsobem, jako teď.

16 respondentů uvedlo, že by organizace mohla fungovat i bez dobrovolníků.

3 respondenti nedokázali na otázku odpovědět.

5.3 Vyhodnocení výzkumu

Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 103 respondentů, 54 mužů a 49 žen s věkovým průměrem 37,45 let. Věkový průměr u mužů je 38,02 let a u žen 36,86 let.

Respondenti, kteří byli ochotni se zúčastnit výzkumného šetření, svoji činnost vykonávají v 19 blanenských organizacích. 18 respondentů vykonává svoji činnost ve více než jedné blanenské organizaci. 1 respondent, který svoji dobrovolnou činnost vykonává již 40 let, v dnešní době působí jako dobrovolník v 5 blanenských organizací.

Někteří z respondentů působí jako dobrovolníci i v mimo blanenských organizacích.

Hypotézy:

H1 Dobrovolníci svoji činnost vnímají spíše jako pomoc než práci.

V otázce č. 1: „Uveďte, jaký název se Vám více líbí pro to, co vykonáváte.“, se 67% respondentů přiklonilo k odpovědi: „*Pomáhám jako dobrovolník.*“

Jelikož většina respondentů dobrovolníků svoje působení v organizaci vnímá spíše jako pomoc, považují hypotézu 1 za **potvrzenou**.

H2 Věřící osoby se věnují dobrovolnické činnosti častěji, než lidé nevěřící.

Z grafu č. 10, který demonstruje odpovědi na otázku: „*Považujete se za věřícího člověka.*“, je patrné, že 59 respondentů, tj. 57,4% jednoznačně odpovědělo, že se za věřící osoby považují. 2 respondenti nevyslovili jednoznačný názor, neboť jejich odpověď byla ano i ne a 4 respondenti odpověděli, že věří, ale ne v Boha.

S ohledem na procentuální vyjádření otázky víry považují hypotézu 2 za **potvrzenou**.

H3 Domnívám se, že většina dobrovolníků vykonává dobrovolnou činnost z důvodu uspokojování vlastních potřeb.

Otázka č. 5. „Co Vás přimělo stát se dobrovolníkem.“ je zaznamenána v grafu č. 5, ze kterého je zřejmé, že největší počet respondentů vykonává dobrovolnou činnost z vlastních podnětů. Dále z grafu č. 12 vyplývá, že většině respondentů činnost dobrovolníka přináší určité naplnění obohacení a vnitřní uspokojení.

Většina respondentů v otázce č. 18 jako důvod proč působí v organizaci, *vedla určité vnitřní motivy*, které byly v některých odpovědích spojovány s vnějšími podněty, což dokládá graf č. 17.

Hypotézu 3 lze pokládat za **potvrzenou**.

H4 Domnívám se, že organizace svoje dobrovolníky odměňuje.

Z grafu č. 18, který se váže k otázce: „*Jste za svoji dobrovolnickou činnost organizací odměňován/a.*“ je zřejmé, že *většina respondentů odměňována není*. Jen více než čtvrtina respondentů odpověděla, že je určitou formou odměňována. Forma odměny nebyla specifikována, neboť nebyla stanovena jako jeden z možných cílů výzkumu.

Hypotéza 4 byla vyhodnocena jako **nepotvrzená**.

H5 Většina dobrovolníků se domnívá, že jejich činnost je pro organizaci potřebná.

Hypotéza 5 se váže k otázkám č. 20 a č. 21. Při odpovědi na otázku č. 20 se *všichni dotazovaní respondenti*, což dokládá graf č. 19, shodli na jedné jediné *odpovědi*, tj. „*Činnost dobrovolníků je pro organizaci důležitá.*“

U otázky č. 21 musíme zohlednit fakt, že i když pracujeme ze skupinou 103 respondentů, zde byla odpověď položena pro každou organizaci, ve které dobrovolník působí a počet kladných odpovědí tím pádem převyšuje celkový počet respondentů. Z grafu č. 20 je ale zřejmé, že si nejvíce dobrovolníků myslí, že by bez jejich pomoci organizace nemohla fungovat.

Hypotézu 5 můžeme považovat za **potvrzenou**.

ZÁVĚR

Doba, ve které žijeme, je plná fenoménů, mezi které patří i dobrovolnictví. Nositelem dobrovolnictví je člověk a člověk jako takový je schopen na základě určitých kvalit, jimiž disponuje reagovat na podněty pro něho vhodným způsobem. Můžeme tedy říci, že dobrovolná činnost aktivuje systém, v němž se jedinec nachází.

V případě blanenských organizací hovoříme o možnosti poskytovat aktivity, které jsou zacíleny na všechny věkové skupiny. Jestliže je nositelem poskytovaných aktivit sdružení, představuje činnost dobrovolníků zásadní článek, který je nezbytným pro správné fungování organizace. Bez pomoci dobrovolníků by řada blanenských organizací nemohla správně naplňovat svoje poslání a cíle a vůbec by nefungovala, což je patrné z výzkumného šetření. Není to tedy jen aktivita, která je v případě „velkých dobrovolných akcí“, jako např. živelných katastrof hodnocena kladně, ale svůj nesporný význam mají i „malé dobrovolné akce“, které vykonávají místní formální dobrovolníci.

Jestliže jsme v úvodu vyslovili domněnku, že člověk je individualista a dnešní doba je zaměřená především na zisk, můžeme po zjištěných skutečnostech, které vyplynuly z výzkumného šetření říci, že dobrovolnictví je činnost, která se tak trošku vymyká dnešní zrychlené a zisku chtivé době a dobrovolník je druh individua, který je ochoten vykonávat činnost zdarma, bez nároku na hmatatelnou odměnu. Dobrovolník tedy svoji dobrovolnou činnost vykonává proto, že cítí potřebu okolí, kterou může svými skutky naplnit, nebo, což je častější případ, dobrovolník svými činy chce dosáhnout vlastní spokojenosti. Uspokojení, jež mu přináší radost, potěšení, zážitky, ale hlavně možnost být s lidmi a pomáhat tam, kde cítí, že je pomoci potřeba.

Hlavním mezníkem, který určuje, zdali se člověk stane dobrovolníkem, je jeho způsob chování, který v případě dobrovolnictví znamená mít jistou dávku empatie a altruismu. Jestliže dobrovolník vykonává činnost, ať již pro svoji vlastní potřebu nebo pro blaho ostatních, nezáměrně působí na ostatní jedince a dává určitý příklad, vychovává okolí.

Myslím si, že se moje domněnka potvrdila a mohu říci, že se v Blansku dobrovolné činnosti věnuje mnoho lidí, neboť aktivity, které formální dobrovolnictví poskytuje, se staly nedílnou součástí systému, který v Blansku funguje.

Tahle práce byla rozdělena na dvě části. První, teoretická část, obsahuje soubor poznatků, které vysvětlují, co je to dobrovolnictví, kdo je nositelem dobrovolnictví, v jakém prostředí a proč dobrovolníci svoje činnosti vykonávají. Určitý mezník v téhle práci představuje kapitola č. 4, která tvoří popis organizací, v nichž působí respondenti, dobrovolníci, kteří se zúčastnili výzkumného šetření.

Cílem této práce bylo nastínit podoby dobrovolnictví na území města Blanska a provést výzkumné šetření, které ověřovalo hypotézy. Z výsledků výzkumného šetření je zřejmé, že největší počet respondentů jsou věřící lidé, kteří se věnují aktivitám spojených se zabezpečením chodu organizace, vedením kroužku, vedení družin, nebo prací s dětmi. Motivační faktory, které dobrovolníky stimulují k vykonávání této činnosti, vyvěrají největší měrou z jejich vlastní potřeby a to, co dobrovolník dostává za svoji činnost, nejsou odměny, ale určité vnitřní uspokojení, které pramení z možnosti pomáhat a přináší jeho nositeli, dobrovolníkovi, např. radost, zábavu, zážitky, možnost předávat zkušenosti, ale také starosti a frustraci.

Všichni respondenti vyslovili názor, že jejich činnost je pro organizaci potřebná a většina respondentů svoji dobrovolnou činnost považuje za pomoc. Cíl práce tedy považují za splněný.

Na závěr bych chtěla ocenit dobrovolnou činnost, která vystupuje nejen jako poskytovaná aktivita, ale která se snaží i vychovávat jedince k solidaritě, důvěře a za to patří všem dobrovolníkům velké díky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Nový občanský zákoník 2014: rejstřík : redakční uzávěrka 26.3.2012. Ostrava: Sagit, 2012, 320 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

Územní plán města Blanska [online]. [cit. 2014-08-13]. Dostupné z: <http://www.blansko.cz/meu/odbor-stavebni-urad/uzemni-plan/581283>)

BAKOŠOVÁ, Zlatica. Sociálna pedagogika ako životná pomoc. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského Bratislava, Filozofická fakulta, 2008, 251 s. ISBN 978-809-6994-403.

BERGEROVÁ, Marcela a Renata ČERVENKOVÁ. Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci. Praha: Portál pro Hestia - Národní dobrovolnické centrum, 2005, 88 s. ISBN 80-7367-017-8.

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

Dobrovolníci v neziskových organizacích. Vyd. 1. Praha: Informační centrum neziskových organizací, 2001, 24 s. ISBN 80-86423-05-0.

DOHNALOVÁ, Renata a Renata VEJDĚLKOVÁ. Pohádkový průvodce nejen pro začínající koordinátory. 1. vyd. Praha: Dobrovolnické centrum FN v Motole, 2010, 24 s. ISBN 978-80-254-8722-8.

FRIČ, Pavol a Martin VÁVRA. Tři tváře komunitního dobrovolnictví: neformální pomoc, organizovaná práce a virtuální aktivismus [PDF]. Praha: Hestia, 2012, 137 s. ISBN 978-80-903696-9-6. Dostupné z: <http://www.hest.cz/cs-CZ/dokumenty-ke-stazeni>

FRIČ, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. Vzorci a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století [PDF]. Praha: Agnes, 2010, 212 s., Dostupné z: <http://www.dobrovolnik.cz/res/data/024/002868.pdf>

GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

GÉRINGOVÁ, Jitka. Pomáhající profese: tvořivé zacházení s odvrácenou stranou. Vyd. 1. Praha: Triton, 2011, 198 s. ISBN 978-80-7387-394-3.

JANIČKOVÁ, Renata a Vladimíra ZMEŠKALOVÁ. Metodika práce s dobrovolníky. Vyd. 1. Praha: Středisko náhradní rodinné péče, 2011, 56 s. ISBN 978-80-87455-07-4.

KLIMEŠ, Jan. 130 let práce dobrovolných hasičů blanenského okresu : 1870 - 2000. Blansko. 2000.

KOLEKTIV AUTORŮ. 90 let od založení 10 let od znovuoobnovení: Jubilejní zpravodaj - vydáno L.P. 2000. Blansko: IL Present a graf. studio KEEN, 2000, 30 s.

KRÁTKÁ, Karolína a Helena PERNICOVÁ. A DALŠÍ ČLENOVÉ. Historie a současnost dobrovolnictví v české republice. Tišnov. 2010, 28 s. Dostupné z: http://sebevedome.tisnovsko.eu/download/dobrovolnictvi_CR_final.pdf

HLADKÁ, Marie. Význam dobrovolnictví jako specifického lidského zdroje. Brno. 27 s. Dostupné z: https://dspace.upce.cz/bitstream/10195/38561/1/HladkaM_VyznamDobrovolnictvi_2008.pdf

MAZÁNEK, Václav. Mezinárodní rok dobrovolníků v ČR 2001: [dobrovolnictví - práce pro jednotlivce a společnost]. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2002, 42 s. ISBN 80-86552-20-9.

MLČÁK, Zdeněk a Helena ZÁŠKODNÁ. Prosociální charakteristiky osobnosti dobrovolníků. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2013, 331 s. ISBN 978-80-7464-462-7.

MLČÁK, Zdeněk. Prosociální chování v kontextu dispozičních aspektů osobnosti. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010, 236 s. ISBN 978-80-7368-857-8.

MÜLLEROVÁ, Magdalena. Dobrovolníci pro kulturu: dobrovolnická činnost v kulturních organizacích. 1. vyd. Praha: Česká kancelář programu Culture nákladem Institutu umění - Divadelního ústavu, 2011, 128 s. ISBN 978-80-7008-268-3.

NAKONEČNÝ, Milan. Motivace lidského chování. Vyd. 1. Praha: Academia, 1996, 270 s. ISBN 80-200-0592-7.

NOVÁKOVÁ, Eva, Jana POŠVANCOVÁ a Petra LUCASSENOVÁ. Dobrovolníci v krizových situacích: 3. konference Klubu UNESCO a Národního dobrovolnického centra HESTIA v rámci desetiletí Dobrovolnictví a dárcovství – obnovy, 2003.

NOVOTNÝ, Michal a Ivana STARÁ. Dobrovolníci v nemocnicích: metodický manuál pro zdravotnická a sociální zařízení. Vyd. 2. dopl. Praha: Hestia, 2002, 48 s. ISBN 80-238-8697-5.

SÝKORA, Peter. Altruismus, reciprocita a solidarita. Vyd. 1. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2011, 163 s. ISBN 978-80-8105-274-3.

ŠIMKOVÁ, Svatava. Dobrovolníci mění svět: sborník příkladů dobré praxe: Evropský rok dobrovolnictví. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2011, 119 s. ISBN 978-80-87449-15-8.

ŠORMOVÁ, Lucie a Alžběta KLÉGROVÁ. Dobrovolnictví. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006, 24 s. ISBN 80-86991-68-7.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, 149 s. ISBN 80-7367-178-6.

VALÁŠEK, Martin a Petra SVOBODOVÁ. Úvod do supervize: cyklický model. Vyd. 1. Tišnov: Sdružení SCAN, 2002, 88 s. ISBN 80-86620-00-x.

Výstava občanských sdružení v Blansku: uspořádaná v roce 2005 u příležitosti 100. výročí povýšení Blanska na město. Blansko: Společnost katolického domu v Blansku, 2005.

Internetové zdroje

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/infocentrum/media/transformace-obcanskych-sdruzeni-na-spolky-dle-noveho-obcanskeho-zakoniku/>

(<http://www.dobrovolnik.cz/evropsky-rok-dobrovolnictvi-2011/>)

<http://www.citace.com/>

<http://www.dobrovolnik.cz/>

<http://www.hest.cz/cs-CZ/o-hestia/co-jsme-jiz-zazili>

<http://www.mvcr.cz/clanek/dobrovolnicka-sluzba-500539.aspx>

http://zpravy.idnes.cz/prezident-navrhl-ucinit-rok-2000-rokem-zmeny-f24-/domaci.aspx?c=000101_133438_domaci_itu

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AA	Anonymní alkoholici.
ČČK	Český červená kříž.
ČR	Česká republika.
HS	Hasičský spolek.
CHKO MK	Chráněná krajinná oblast Moravský Kras.
JMK	Jihomoravský kraj.
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
NOZ	Nový občanský zákoník.
O.S.	Občanské sdružení.
SONS	Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých.
TKS	Tříkrálová sbírka
Z.S.	Zapsaný spolek.

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka č. 1 Seznam organizací</i>	<i>35</i>
<i>Tabulka č. 2 Dobrovolná činnost, práce nebo pomoc</i>	<i>53</i>
<i>Tabulka č. 3 Věnuje se v dnešní době dobrovolnictví hodně lidí.....</i>	<i>54</i>
<i>Tabulka č. 4 Bariéry dobrovolné činnosti</i>	<i>55</i>
<i>Tabulka č. 5 Přibližný počet dobrovolníků, který respondent zná.....</i>	<i>57</i>
<i>Tabulka č. 6 Motivující faktory, které vedou k dobrovolné činnosti.....</i>	<i>58</i>
<i>Tabulka č. 7 Pohlaví a věkové složení respondentů</i>	<i>60</i>
<i>Tabulka č. 8 Ekonomická skupina</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka č. 9 Věkové složení respondentů</i>	<i>62</i>
<i>Tabulka č. 10 Považujete se za věřícího člověka</i>	<i>63</i>
<i>Tabulka č. 11 Zaměření dobrovolnické činnosti totožné jako výkon zaměstnání</i>	<i>64</i>
<i>Tabulka č. 12 Oddanost organizaci</i>	<i>65</i>
<i>Tabulka č. 13 Přínos dobrovolné činnosti pro dobrovolníky</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka č. 14 Názvy organizací, v nichž respondenti působí</i>	<i>68</i>
<i>Tabulka č. 15 Délka působnosti dobrovolníka v organizaci</i>	<i>70</i>
<i>Tabulka č. 16 Frekvence dobrovolné činnosti</i>	<i>71</i>
<i>Tabulka č. 17 Popis činností, jež respondenti v organizaci vykonávají</i>	<i>72</i>
<i>Tabulka č. 18 Motivy vykonávání dobrovolné činnosti</i>	<i>73</i>
<i>Tabulka č. 19 Jsou dobrovolníci za svoji činnosti odměňováni</i>	<i>75</i>
<i>Tabulka č. 20 Důležitost dobrovolníků pro organizaci</i>	<i>76</i>
<i>Tabulka č. 21 Mohla by organizace fungovat bez dobrovolníků</i>	<i>77</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1 Dobrovolná činnost, práce nebo pomoc</i>	53
<i>Graf č. 2 Věnuje se v dnešní době dobrovolnictví hodně lidí</i>	54
<i>Graf č. 3 Důvody proč se v dnešní době věnuje dobrovolnictví málo lidí</i>	56
<i>Graf č. 4 Přibližný počet dobrovolníků, který respondent zná</i>	57
<i>Graf č. 5 Motivující faktory, které vedou k dobrovolné činnosti</i>	59
<i>Graf č. 6 Pohlaví a věkové složení respondentů</i>	60
<i>Graf č. 7 Ekonomická skupina</i>	61
<i>Graf č. 8 Věkové složení respondentů</i>	62
<i>Graf č. 9 Považujete se za věřícího člověka</i>	63
<i>Graf č. 10 Zaměření dobrovolnické činnosti totožné jako výkon zaměstnání</i>	64
<i>Graf č. 11 Oddanost organizaci</i>	65
<i>Graf č. 12 Přínos dobrovolné činnosti pro dobrovolníky</i>	67
<i>Graf č. 13 Názvy organizací, v nichž respondenti působí</i>	69
<i>Graf č. 14 Délka působnosti dobrovolníka v organizaci</i>	70
<i>Graf č. 15 Frekvence dobrovolné činnosti</i>	71
<i>Graf č. 16 Popis činností, jež respondenti v organizaci vykonávají</i>	72
<i>Graf č. 17 Motivy vykonávání dobrovolné činnosti</i>	74
<i>Graf č. 18 Jsou dobrovolníci za svoji činnosti odměňováni</i>	75
<i>Graf č. 19 Důležitost dobrovolníků pro organizaci</i>	76
<i>Graf č. 20 Mohla by organizace fungovat bez dobrovolníků</i>	77

SEZNAM PŘÍLOH

P I Zákon o dobrovolnické službě

P II Smlouva a dohoda o dobrovolnické službě

P III Dotazník

PŘÍLOHA P I**198****ZÁKON**

ze dne 24. dubna 2002

o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

**ČÁST PRVNÍ
DOBROVOLNICKÁ SLUŽBA****§ 1****Předmět úpravy**

(1) Tento zákon upravuje podmínky, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu.

(2) Tento zákon se nevztahuje na

- a) činnosti upravené zvláštními právními předpisy, i když tyto činnosti splňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem,
- b) činnosti, které nesplňují znaky dobrovolnické služby stanovené tímto zákonem, i když jsou vykonávány dobrovolníky.

Vymezení pojmů**§ 2**

(1) Dobrovolnickou službou je činnost, při níž dobrovolník poskytuje

- a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo
- c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

¹⁾ Občanský zákoník.

(2) Za dobrovolnickou službu uvedenou v odstavci 1 se nepovažuje činnost týkající se uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru.

(3) Dobrovolnická služba je podle své povahy krátkodobá nebo, je-li vykonávána po dobu delší než 3 měsíce, dlouhodobá.

§ 3

(1) Dobrovolníkem může být fyzická osoba

- a) starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,
- b) starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí,

která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.

(2) Dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu na základě smlouvy¹⁾ uzavřené s vysílající organizací; v případě dlouhodobé dobrovolnické služby nebo v případě krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímuž výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí být tato smlouva písemná.

(3) Je-li fyzická osoba v pracovním vztahu, služebním poměru, členském poměru nebo je-li žákem nebo studentem, vykonává jako dobrovolník dobrovolnickou službu mimo svůj pracovní vztah, služební poměr, členský poměr, školní vzdělávání nebo studium.

(4) Výkon vojenské činné služby nebo civilní služby je překážkou výkonu dobrovolnické služby.

§ 4

(1) Vysílající organizací podle tohoto zákona je právnická osoba se sídlem v České republice, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvy o výkonu dobrovolnické služby za podmínky, že má udělenou akreditaci (§ 6).

(2) Přijímající organizací podle tohoto zákona je osoba, pro jejíž potřebu je dobrovolnická služba vy-

konávána, způsobilá uzavřít smlouvu s vysílající organizací a schopná dostát závazkům z této smlouvy.

(3) Vysílající organizace může vedle smluv uzavíraných s přijímacími organizacemi uzavřít smlouvy i s dobrovolníky o výkonu dobrovolnické služby v její prospěch. Podmínkou je, že předmětem těchto smluv uzavíraných s přijímacími organizacemi a s dobrovolníky je týž druh dobrovolnické služby a že dobrovolník není členem vysílající organizace ani k ní nemá jiný právní vztah. V těchto případech pro vztah mezi dobrovolníkem a organizací, v jejíž prospěch dobrovolník dobrovolnickou službu vykonává, platí přiměřeně ustanovení o právech a povinnostech vysílající i přijímací organizace a ustanovení o právech a povinnostech dobrovolníka.

Smlouvy

§ 5

(1) Pro výkon krátkodobé dobrovolnické služby, nejde-li o dobrovolnickou službu, k jejímuž výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí být mezi dobrovolníkem a vysílající organizací sjednáno alespoň místo, předmět a doba výkonu dobrovolnické služby, a podle povahy dobrovolnické služby též poskytnutí pracovních prostředků a ochranných pracovních prostředků dobrovolníkovi, popřípadě předložení výpisu z evidence Rejstříku trestů ne staršího než 3 měsíce a potvrzení o zdravotním stavu dobrovolníka ne starší než 3 měsíce [odstavec 2 písm. b) bod 3].

(2) Smlouva mezi dobrovolníkem a vysílající organizací o výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby nebo krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímuž výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí vždy obsahovat

- a) jméno, příjmení, rodné číslo nebo, není-li přiděleno, datum narození, místo trvalého pobytu dobrovolníka a název a sídlo vysílající organizace,
- b) ujednání
 1. o účasti na předvstupní přípravě organizované vysílající organizací; součástí předvstupní přípravy musí být podle povahy dobrovolnické služby i informování dobrovolníka o možných rizicích spojených s výkonem dobrovolnické služby, která by mohla ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka,
 2. podle povahy dobrovolnické služby o předložení výpisu z evidence Rejstříku trestů ne staršího než 3 měsíce a o předložení písemného prohlášení, že v době sjednání smlouvy není proti dobrovolníkovi vedeno trestní řízení,

3. podle povahy dobrovolnické služby o předložení potvrzení o zdravotním stavu dobrovolníka ne starší než 3 měsíce, ve kterém registrující lékař na základě posouzení zdravotního stavu dobrovolníka vymezí činnosti, které s ohledem na svůj zdravotní stav není dobrovolník schopen vykonávat,

4. podle povahy dobrovolnické služby o předložení potvrzení o seznámení dobrovolníka s prevencí infekčních nemocí včetně antimalarické prevence (profilaxe), vyžadují-li to podmínky území, ve kterém má dobrovolník působit,

jako podmínkách pro účast v dobrovolnické službě,

c) místo, předmět a dobu výkonu dobrovolnické služby v rámci určitého programu nebo projektu dobrovolnické služby,

d) způsob stravování a ubytování dobrovolníka,

e) závazek dobrovolníka vrátit poměrnou část výdajů vynaložených vysílající organizací, pokud předčasně ukončí výkon dobrovolnické služby z jiných než zřetele hodných důvodů,

f) podle povahy dobrovolnické služby ujednání o náhradách výdajů spojených s nezbytnou přípravou na účast dobrovolníka v určitém programu nebo projektu dobrovolnické služby, o náhradě nákladů spojených s cestou na místo působení v zahraničí a zpět, o kapesném ke krytí běžných výdajů na místě působení, o poskytnutí pracovních prostředků a osobních ochranných pracovních prostředků,

g) podle povahy dobrovolnické služby rozsah pracovní doby, doby odpočinku, podmínky pro udělení dovolené a důvody, za kterých lze výkon dobrovolnické služby předčasně ukončit.

(3) Smlouva mezi dobrovolníkem a vysílající organizací o výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby může obsahovat rovněž ujednání, že dobrovolník před vysláním k výkonu dobrovolnické služby podá přihlášku k účasti na důchodovém pojištění, splňuje-li podmínky podle zvláštního právního předpisu,²⁾ a závazek vysílající organizace platit za něho pojištění na důchodové pojištění stanovené alespoň z minimálního vyměřovacího základu,³⁾ je-li dlouhodobá dobrovolnická služba vykonávána alespoň v rozsahu překračujícím v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu.

(4) Dobrovolníkovi za výkon dobrovolnické služby nenáleží odměna.

(5) Při sjednání rozsahu pracovní doby, doby odpočinku, podmínek pro udělení dovolené a pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se použijí

²⁾ § 6 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 3 odst. 3, § 5b a 16 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

přiměřeně pracovněprávní předpisy a při sjednání výše kapesného se použijí přiměřeně předpisy o cestovních náhradách.

Vysílající organizace

§ 6

(1) Vysílající organizaci uděluje akreditaci Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“). Ministerstvo uděluje akreditaci na návrh akreditační komise složené po 1 zástupci Ministerstva zahraničních věcí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva vnitra, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva kultury, Ministerstva financí, Rady vlády pro nestátní neziskové organizace; akreditační komise je poradním orgánem ministerstva.

(2) Ministerstvo udělí akreditaci podle odstavce 1 organizaci, která je občanským sdružením, obecně prospěšnou společností, církví nebo náboženskou společností nebo církevní právnickou osobou církve nebo náboženské společnosti, pokud doloží, že je schopna s ohledem na kvalifikační složení svých orgánů, zaměstnanců nebo členů, konkrétní projekty nebo programy dobrovolnické služby a finanční způsobilost organizovat přípravu a provádění dobrovolnické služby a plnit další povinnosti vyplývající z tohoto zákona. Akreditace se uděluje na dobu 3 let.

(3) Ministerstvo vede seznam vysílajících organizací, kterým udělilo akreditaci. Tento seznam je veřejným seznamem přístupným elektronicky. Jeho součástí je i vymezení jednotlivých druhů dobrovolnické služby a jejich zaměření, jejichž organizování a zajišťování vysílající organizace provádí.

§ 7

(1) Vysílající organizace je povinna uzavřít před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena. Dobrovolník odpovídá pouze za škodu způsobenou úmyslně.

(2) Vysílající organizace před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby do zahraničí sjedná podle povahy dobrovolnické služby a podmínek státu, v němž má být dobrovolnická služba vykonávána, v tomto státě zdravotní pojištění dobrovolníka.

(3) Vysílající organizace odpovídá dobrovolníkovi za to, že vykonává-li dobrovolnickou službu mimo obec svého trvalého pobytu, bude podle povahy dobrovolnické služby řádně a ve zdravotně nezávadném prostředí ubytován a že dobrovolnickou službu bude v závislosti na její povaze vykonávat v podmínkách neohrožujících jeho život nebo zdraví.

(4) Vysílající organizace smí uzavřít smlouvu podle § 5 s dobrovolníkem, který v době, v níž má být smlouva uzavřena, nedosáhl věku 18 let, jen s písemným, úředně ověřeným souhlasem jeho zákonného zástupce nebo se souhlasem jeho zákonného zástupce zapsaným u vysílající organizace do protokolu; bez tohoto souhlasu je smlouva neplatná.

(5) S dobrovolníkem mladším 18 let nesmí být sjednán výkon takové dobrovolnické služby, která by byla nepřiměřená anatomickým, fyziologickým a psychickým zvláštnostem jeho věku nebo při níž by byl vystaven zvýšenému nebezpečí úrazu nebo jinému poškození zdraví; dobrovolník v tomto věku nesmí být vyslán k výkonu dobrovolnické služby do zahraničí.

(6) Vysílající organizace je povinna při výběru dobrovolníků, s nimiž uzavře smlouvu, a při sjednávání podmínek výkonu dobrovolnické služby uplatnit rovné zacházení, s výjimkou případu, kdy to povaha dobrovolnické služby neumožňuje.

§ 8

(1) Vysílající organizace uzavře před vysláním dobrovolníka na místo jeho působení písemnou smlouvu s přijímající organizací, v níž s ohledem na povahu určitého programu nebo projektu dobrovolnické služby navzájem dohodnutého s přijímající organizací, sjedná zejména podmínky výkonu dobrovolnické služby, předmět a dobu výkonu dobrovolnické služby, způsob ubytování a stravování dobrovolníků, jejich vybavení pracovními prostředky a osobními ochrannými pracovními prostředky, způsob ověřování průběhu dobrovolnické služby vysílající organizací za účelem kontroly dodržování smlouvy a hodnocení práce dobrovolníků. Součástí smlouvy mezi vysílající a přijímající organizací musí být rovněž ujednání o povinnosti přijímající organizace informovat vysílající organizaci o rizicích, která mohou ohrozit život nebo zdraví dobrovolníka, vzniklých v průběhu výkonu dobrovolnické služby, a přijmout neprodleně opatření, která tato rizika vyloučí, a v případě neodstranitelných rizik omezí.

(2) Vysílající organizace nesmí uzavřít smlouvu s přijímající organizací, jejímž předmětem činnosti je podnikání, anebo na výkon takové dobrovolnické služby, jejímž účelem by bylo nahradit činnosti vykonávané jinak u přijímající organizace osobami v pracovněprávním vztahu, služebním nebo členském poměru, anebo zajišťované pro přijímající organizací jinými osobami v rámci jejich podnikání.

(3) Vysílající organizace jsou povinny vhodným způsobem zveřejňovat roční výroční zprávy o své činnosti nejpozději do 30. června následujícího kalendářního roku.

§ 9

(1) Pokud ministerstvo zjistí, že vysílající organi-

zace, která má udělenou akreditaci, přestala splňovat podmínky stanovené tímto zákonem pro udělení akreditace (§ 6 odst. 2) nebo přes upozornění ze strany ministerstva nadále neplní povinnosti stanovené tímto zákonem, akreditaci této organizace po projednání v akreditační komisi zruší; přitom dbá, aby tím nebylo dotčeno splnění závazků vyplývajících z uzavřených smluv.

(2) Zanikne-li vysílající organizace, s níž má dobrovolník uzavřenu smlouvu podle § 5, přecházejí práva a povinnosti z této smlouvy na jejího právního nástupce, a není-li ho, na stát; ministerstvo poté bez zbytečného odkladu smluvně převede tato práva a povinnosti na jinou vhodnou vysílající organizaci.

(3) Ministerstvo je oprávněno z vlastního nebo jiného podnětu ověřovat, zda vysílající organizace plní podmínky stanovené tímto zákonem; postupuje přitom podle zákona o státní kontrole.

§ 10

Využívání dobrovolnické služby státem a územními samosprávnými celky

Státní orgány, organizační složky státu, orgány a organizační složky územních samosprávných celků mohou využívat dobrovolnickou službu v mezích své zákonné působnosti k účelům stanoveným v § 2; v tomto případě mají postavení přijímající organizace podle tohoto zákona. Mohou rovněž, zejména při organizování dobrovolnické služby do zahraničí, bezúplatně zprostředkovat uzavření smlouvy mezi vysílající organizací se sídlem v České republice a přijímající organizací.

§ 11

Dotace

(1) Ministerstvo může poskytnout vysílajícím organizacím dotaci ke krytí

- a) pojistného placeného na základě pojistné smlouvy uzavřené vysílající organizací podle § 7 odst. 1,
- b) části výdajů spojených s evidencí dobrovolníků, s jejich přípravou pro výkon dobrovolnické služby a se zajišťováním výkonu dobrovolnické služby,
- c) pojistného na důchodové pojištění placeného podle § 5 odst. 3 za dobrovolníka, a to ve výši pojistného stanoveného z minimálního vyměřovacího základu,³⁾ pokud je dlouhodobá dobrovolnická služba vykonávána alespoň v rozsahu překračujícím v průměru 20 hodin v kalendářním týdnu.

(2) Dotace podle odstavce 1 je v průběhu kalendářního roku vysílajícím organizacím poskytována zálohově, a po skončení kalendářního roku ji vysílající organizace zúčtují podle skutečně vynaložených výdajů, počtu skutečně vyslaných dobrovolníků k výkonu dobrovolnické služby a skutečně zaplaceného pojistné-

ho na důchodové pojištění ve výši podle odstavce 1 písm. c). Vysílající organizace sdělí ministerstvu na základě jeho výzvy údaje potřebné pro výpočet výše dotace a zálohy na ni.

(3) Dotace podle odstavce 1 se za příslušný kalendářní rok neposkytne vysílající organizaci, pokud sjedná nebo obdrží úplatu nebo jinou penězi ocenitelnou výhodou od přijímající organizace.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

§ 12

V § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 127/1998 Sb. a zákona č. 155/2000 Sb., se tečka za písmenem m) nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno n), které zní:

„n) osoby vykonávající dlouhodobou dobrovolnickou službu na základě smlouvy s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra, v rozsahu překračujícím v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu, pokud není dobrovolník plátcem pojistného podle § 5 nebo za něj není plátcem pojistného stát podle předchozích písmen a) až m).“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o důchodovém pojištění

§ 13

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 289/1997 Sb., zákona č. 224/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 166/2001 Sb., zákona č. 188/2001 Sb. a zákona č. 353/2001 Sb., se mění takto:

1. V § 6 odst. 1 se tečka za písmenem c) nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které včetně poznámky pod čarou č. 6a) zní:

„d) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací podle zvláštního právního předpisu;^{6a)} za dobu předem podání přihlášky je účast na pojištění možná nejvýše v rozsahu dvou let bezprostředně před tímto dnem.

^{6a)} Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě).“.

2. V § 6 odst. 2 se věta první nahrazuje touto větou: „Pojištění jsou účastny též ostatní osoby starší 18 let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění.“.

86

ZÁKON

ze dne 23. dubna 2014,

kterým se mění zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě), ve znění zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 495/2005 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb. a zákona č. 64/2014 Sb., se mění takto:

1. Poznámka pod čarou č. 1 se zrušuje, a to včetně odkazu na poznámku pod čarou.

2. V § 3 odst. 4 se slova „nebo civilní služby“ zrušují.

3. V § 3 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Člen sociálního družstva nesmí vykonávat dobrovolnickou službu pro potřebu sociálního družstva, jehož je členem.“

4. V § 4 odst. 1 se za slovo „je“ vkládají slova „veřejně prospěšná“.

5. V § 4 odst. 2 se slovo „osoba“ nahrazuje slovy „fyzická osoba nebo veřejně prospěšná právnická osoba“.

6. V § 4 odst. 3 se věta druhá nahrazuje větou „Podmínkou je, že dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu mimo své povinnosti vyplývající z jeho členského poměru k vysílající organizaci a ani k ní nemá žádný jiný právní vztah.“

7. V § 4 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Vysílající organizace doloží svoji veřejnou prospěšnost písemným prohlášením, že splňuje podmínky uvedené v § 146 občanského zákoníku.“

8. V § 5 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Vysílající organizace vydá dobrovolníkovi na jeho žádost osvědčení o vykonané dlouhodobé dobrovolnické službě, jehož vzor je stanoven v příloze k tomuto zákonu.“

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 6.

9. V § 5 odst. 6 se za slovo „dovolené“ vkládá slovo „ , kapesného“ a slova „a při sjednání výše kapesného se použijí přiměřeně předpisy o cestovních náhradách“ se zrušují.

10. V § 6 odst. 2 větě první se slova „občanským sdružením“ nahrazují slovy „spolkem, nadací, nadačním fondem, ústavem, sociálním družstvem“ a ve větě druhé se číslo „3“ nahrazuje číslem „4“.

11. V § 6 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Vysílající organizace je povinna informovat ministerstvo o změně skutečnosti rozhodné pro udělení akreditace, ke které došlo v průběhu platnosti akreditace, a to do 1 měsíce ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla.“

12. V § 8 odst. 2 se slova „ , jejímž předmětem činnosti je podnikání“ nahrazují slovy „na takové činnosti, které by dobrovolník vykonával v rámci podnikání přijímající organizace“.

13. V § 10 se věta první nahrazuje větou „Státní orgány, organizační složky státu, orgány a organizační složky územních samosprávných celků, státní příspěvkové organizace, příspěvkové organizace územních samosprávných celků a školské právnické osoby mohou využívat dobrovolnickou službu k účelům a za podmínek stanovených v § 2; v tomto případě mají postavení přijímající organizace podle tohoto zákona.“

14. Doplnuje se příloha k zákonu, která zní:

„Příloha k zákonu č. 198/2002 Sb.

Vzor osvědčení o vykonané dlouhodobé dobrovolnické službě

Název vysílající organizace:

Sídlo:

IČO, bylo-li přiděleno:

zastoupena:

vydává toto

**OSVĚDČENÍ O VYKONANÉ DLOUHODOBÉ DOBROVOLNICKÉ
SLUŽBĚ**podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů (zákon
o dobrovolnické službě), ve znění pozdějších předpisů.....
jméno, popřípadě jména, a příjmení, titul

Narozen/a dne v

Bydliště:

Předmět vykonané dobrovolnické služby:

Doba výkonu dobrovolnické služby:

Místo výkonu dobrovolnické služby:

Název, sídlo a IČO přijímající organizace, bylo-li přiděleno:

V.....dne.....

Za vysílající organizaci
podepsáno:“.**Čl. II
Účinnost**Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem
po jeho vyhlášení.

v z. Jermanová v. r.

Zeman v. r.

Sobotka v. r.

PŘÍLOHA P II

Smlouva o výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby

(uzavřená dle § 5 zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů)

Článek I. Smluvní strany

1) Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS ČR)

se sídlem: Krakovská 21, 110 00 Praha 1

IČO: 65399447

tel.: 221 462 496 fax: 221 462 461

zastoupena:

koordinátorem Vladimírem Kňázkem, r.č. 761201/7974,
Slinková 11, Praha - Radotín

(dále jen „vysílající organizace“)

kontaktní osoba: Vladimír Kňázko, knazko@sons.cz, 224 462 496

2) Jméno, příjmení, trvale bytem, rodné číslo :

 r.č.:

(dále jen „dobrovolník“)

Článek II. Předmět smlouvy

Předmětem smlouvy je závazek vysílající organizace umožnit dobrovolníkovi za níže stanovených podmínek výkon dobrovolnické služby pro potřebu vysílající organizace.

Článek III. Podmínky pro účast v dobrovolnické službě

- 3.1 Dobrovolník bude vykonávat dobrovolnickou službu od 1. února 2005. Smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.
- 3.2 Místem výkonu dobrovolnické služby je ČR.
- 3.3 Dobrovolník bude klienta doprovázet na kulturní akce, vycházky apod.
- 3.4 Dobrovolníkovi nebude vzhledem k povaze služby poskytnuto ubytování.
- 3.5 Dobrovolníkovi nebude po dobu výkonu dobrovolnické činnosti poskytnuto stravování.
- 3.6 Dobrovolník se zavazuje k účasti na předvstupní přípravě organizované vysílající organizací a vysílající organizace se zavazuje tuto přípravu dobrovolníkovi poskytnout včetně informování dobrovolníka o možných rizicích spojených s výkonem dobrovolnické služby.
- 3.7 Dobrovolník se zavazuje vrátit poměrnou část výdajů vynaložených vysílající

organizací pro případ ukončení výkonu dobrovolnické služby z jeho strany z jiných než zřetele hodných důvodů.

3.8 Za zřetele hodné důvody pro něž může dobrovolník předčasně ukončit výkon dobrovolnické služby se považují zejména zdravotní důvody, závažné osobní důvody a jiné závažné důvody po domluvě s vysílající organizací.

3.9 Smluvní strany se dohodly v následujících otázkách takto:

- Vysílající organizace je povinna seznámit každého dobrovolníka s jeho právy a povinnostmi souvisejícími s výkonem dobrovolnické služby.
- Vysílající organizace se zavazuje, že bude poskytovat informace týkající se dobrovolníka a jeho výkonu služby přijímající organizaci, jen v rozsahu jeho souhlasu.
- Rozsah pracovní doby činí 4 hodiny týdně v souladu s možnostmi dobrovolníka a požadavky přijímající organizace.
- Koordinátor přijímající organizace zadává dobrovolníkovi úkoly, jejich rozsah a termín dokončení v souladu s předmětem, místem a dobou výkonu dobrovolnické služby a zároveň přijímá od dobrovolníka výsledky jeho činnosti.
- Pracovní prostředky ani osobní ochranné prostředky nebudou vzhledem k charakteru vykonávané činnosti poskytnuty.
- Vysílající organizace se zavazuje proškolit dobrovolníky, pojistit dobrovolníky, uhradit náklady spojené se školením dobrovolníků (náklady na ubytování, stravování, cestovné – dle rozsahu platného zákona o cestovních náhradách), poskytovat pravidelné i nepravidelné kontroly a supervize, spolupracovat s přijímající organizací.
- Dobrovolník se zavazuje zachovávat mlčenlivost o informacích, se kterými přijde po dobu výkonu dobrovolnické služby do styku. Jedná se především o informace týkající se klientů, informace získané ze supervizních sezení, informace ze svěřených dokumentů, informace o dalších dobrovolnících a informace o spolupracujících organizacích a strategických zájmech vysílající, přijímající a spolupracujících organizací. Zavazuje se též k poskytnutí informací sdělovacím prostředkům jen po schválení přijímající organizací nebo za souhlasu koordinátora dobrovolnické služby ve vysílající organizaci. Povinnost mlčenlivosti se zavazuje udržovat i po ukončení dobrovolnické služby ve vysílající organizaci.
- Vysílající organizace je povinna zajistit dobrovolníkovi koordinátora, který je pro něj kontaktní osobou. Koordinátor vede a zajišťuje supervizní sezení.
- Dobrovolník se zavazuje k účasti na supervizních setkáních min. 1x za 4 měsíce osobně ve skupině.
- Dobrovolník má povinnost omluvit se ze supervizního setkání, pokud se na něj nemůže dostavit. Dle potřeby je možno sjednat náhradní termín setkání.
- Koordinátor je povinen informovat dobrovolníka o nových možnostech a připravovaných změnách v rámci dobrovolnické služby.
- Dobrovolník má nárok na úhradu účelně vynaložených, s koordinátorem dobrovolnické služby předem dohodnutých nákladů, vzniklých v souvislosti s výkonem dobrovolnické služby. Kapesné ke krytí běžných výdajů na místě působení nebude poskytováno.
- Dobrovolník se zavazuje hlásit jakékoliv změny údajů poskytnutých ve vstupním formuláři a v této smlouvě nejpozději do 14 dnů od jejich vzniku koordinátorovi.
- Dobrovolník se zavazuje vykonávat dobrovolnickou službu jen v rozsahu stanoveném touto smlouvou. Za jakékoliv aktivity mimo rámec této smlouvy nese vlastní zodpovědnost.
- Dobrovolník souhlasí s poskytnutím svých osobních dat přijímající organizaci.

Článek IV.
Závěrečná ustanovení

- 4.1 Vysílající organizace prohlašuje, že uzavřela pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické činnosti způsobí organizaci z nedbalosti, nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena organizací a kryjící zodpovědnost za škody způsobené na zdraví při výkonu dobrovolné služby.
- 4.2 Platnost smlouvy končí smrtí dobrovolníka, dohodou smluvních stran, nebo na základě písemné výpovědi dobrovolníka, nebo písemnou výpovědí ze strany vysílající organizace. Výpovědní lhůta činí 14 dní.
- 4.3 V otázkách touto smlouvou výslovně neupravených se strany řídí příslušnými ustanoveními zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, popř. zákonem č. 40/1964 Sb.(občanský zákoník) v platném znění.
- 4.4 Veškeré změny a dodatky k této smlouvě mohou být provedeny pouze po vzájemné dohodě a souhlasu obou smluvních stran, musí být v písemné podobě, označeny jako dodatek a podepsány oběma smluvními stranami, jinak jsou neplatné.
- 4.5 Tato smlouva je sepsána ve dvou vyhotoveních. Každá ze smluvních stran obdrží jedno vyhotovení.
- 4.6 Smluvní strany prohlašují, že tuto smlouvu uzavřely svobodně a vážně a na důkaz toho připojují vlastnoruční podpisy.

V dne

.....
dobrovolník	za vysílající organizaci Vladimír Křážko

V případě dobrovolníka mladšího 18 let bude vyžadován písemný, úředně ověřený souhlas jeho zákonného zástupce, který bude přílohou smlouvy.

DOHODA O DOBROVOLNICKÉ SLUŽBĚ

Smluvní strany:

1. Vysílající organizace – DCHB, Oblastní charita Blansko, IČ 44990260
Jméno a příjmení kontaktní osoby pro dobrovolníky: Anna Baláková
Telefon na kontaktní osobu: 603 291 388 e-mail: anna.balakova@charita.cz
a

2. Dobrovolník

jméno a
příjmení.....
adresa (ulice, město, PSČ).....
pevná linka..... mobil.....
e-mail.....
rodné číslo.....

**spolu uzavírají podle zákona 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě
dohodu o dobrovolnické službě**

Čl. I

Jmenovaný dobrovolník bude na jejím základě pod vedením kontaktní osoby vykonávat činnost vymezenou následujícím popisem:

pracovní náplň:

časový rozsah:

místo výkonu práce:

Čl. II

1. Dobrovolník je povinen

- sjednanou činnost provádět podle svých schopností a znalostí
- sjednanou činnost provádět osobně
- pravidelně, nejméně však 1 x měsíčně podat kontaktní osobě zprávu o činnosti, a to ústně nebo písemně
- dbát pokynů kontaktní osoby
- účastnit se odborné přípravy a průběžných supervizí
- vykazovat pouze oprávněné náklady na dobrovolnickou službu a vrátit poměrnou část výdajů organizaci, pokud dojde k předčasnému ukončení dobrovolnické služby
- plnit zvláštní ujednání:.....

2. Organizace je povinna

- proplatit nebo přispívat dobrovolníkovi na náklady (včetně cestovních náhrad) spojené s výkonem dobrovolnické služby, pokud budou nezbytně nutné a řádně vykázány
- poskytnout dobrovolníkovi informace potřebné k provádění sjednané činnosti
- vytvořit co nejlepší podmínky pro práci dobrovolníka včetně odpočinku
- poskytnout mu metodické vedení nebo supervizi
- uzavřít dobrovolníkovi pojištění odpovědnosti za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena, a celkově či formou příspěvku uhradit náklady s tím spojené
- plnit zvláštní ujednání:.....

3. Vysílající organizace a dobrovolník se vzájemně dohodli

- na způsobu stravování.....
- na způsobu ubytování.....

Čl. III

1. Tato dohoda zanikne

- odvoláním kontaktní osobou
- výpovědí dobrovolníka

2. Odvoláním tato dohoda zanikne dnem následujícím po doručení odvolání dobrovolníkovi. Organizace je po odvolání povinna učinit vše, co nesnese odkladu, aby dobrovolník neutrpěl újmu.
3. a) Dobrovolník může tuto dohodu vypovědět osobně, telefonicky nebo písemně.
Výpovědní lhůta činí..... a počíná běžet dnem následujícím po doručení kontaktní osobě.
- b) Pokud dojde k vypovězení smlouvy, bylo by vhodné, aby dobrovolník za sebe zajistil náhradu.

Čl. IV

1. Tato dohoda se uzavírá na dobu
 - a) neurčitou
 - b) určitou do.....
2. Právní vztahy z této dohody vyplývající se řídí příslušnými ustanoveními zákona 198/2002 Sb.
3. Tato dohoda se vyhotovuje ve dvou stejnopisech, z nichž po jednom obdrží každá ze smluvních stran.
4. Tato dohoda nabývá účinnosti dnem podpisu smluvními stranami.

Čl. V

1. Dobrovolník uděluje souhlas s evidencí svého jména, kontaktních údajů, zaměření dobrovolné činnosti a vzdělání v databázi zájemců o dobrovolnictví DCHB:
 - a) souhlasím s evidencí mých osobních údajů v organizaci
 - b) nesouhlasím s evidencí osobních údajů v organizaci

Čl. VI

1. Dohoda obsahuje dodatky:.....

PROHLÁŠENÍ

1. Proškolení o bezpečnosti práce

Stvrzuji svým podpisem, že jsem byl/a seznámen/a s právními a ostatními předpisy o BOZP a PO, tomuto seznámení jsem porozuměl/a, moje vznesené dotazy mi byly vysvětleny a zavazuji se uvedené předpisy při své práci používat a dodržovat a jsem si vědom/a možných právních i trestně právních následků při nehodách nebo úrazech vzniklých jejich nedodržováním.

2. Čestné prohlášení o mlčenlivosti a závazku řídit se etickým kodexem dobrovolníka

Čestně prohlašuji, že budu zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech týkajících se vnitřních záležitostí organizace a dále o všech skutečnostech, které se dozvím v souvislosti se svou dobrovolnickou činností v Oblastní charitě Blansko. Dále budu zachovávat mlčenlivost o citlivých údajích klientů a jimi poskytnutých informací. Při práci se budu řídit etickým kodexem zařízení.

Místo a datum sepsání této dohody:

V Blansku dne.....

.....
podpis kontaktní osoby
+ razítko organizace

.....
podpis dobrovolníka

Vážený dobrovolníku, milá dobrovolnice,
obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto anonymního dotazníku. Údaje zde vyplněné budou použity pouze ke zpracování mé bakalářské práce na téma: „Dobrovolnictví a jeho podoby v organizacích působících na území města Blanska.“ v rámci studia sociální pedagogiky na Institutu mezioborových studií v Brně.

Děkuji za Vaši ochotu a čas věnovaný dotazníku.

Petra Vondrová

Odpověď prosím vyznačte křížkem nebo zakroužkujte.

1. Uveďte, jaký název se Vám více líbí pro to, co vykonáváte. a) Pracuji jako dobrovolník.
b) Pomáhám jako dobrovolník.

2. Myslíte si, že se v dnešní době dobrovolnictví věnuje hodně lidí? a) ANO b) NE

3. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a ne, uveďte důvod.
-
-

4. Uveďte přibližný počet dobrovolníků, které znáte.

a) 1-5 b) 6-10 c) 11-15 d) 16-20 e) více než 20

5. Co Vás přimělo stát se dobrovolníkem?
-
-

Označte prosím Vaše základní osobní údaje.

6. pohlaví	muž	žena				
7. vzdělání	základní	vyučen/a	středoškolské	vyšší odborné	vysokoškolské	jiné
8. ekonomická skupina	zaměstnaný	student	nezaměstnaný	v domácnosti/ mateřská dovolená	v důchodu	jiné

9. Uveďte Váš věk. let

10. Považujete se za věřícího člověka? a) ANO b) NE

11. Věnujete se v dobrovolnictví podobné činnosti jako v zaměstnání/při studiu? a) ANO b) NE

12. Jak dlouho působíte jako dobrovolník? a) měsíc/ů
b) rok/y, let

13. Uveďte, co Vám činnost dobrovolníka přináší.
-
-

14. Uveďte název organizace, ve které působíte jako dobrovolník:

- a) Organizace 1
- b) Organizace 2
- c) Organizace 3
- d) Organizace 4
- e) Organizace 5

Odpovězte na následující otázky a vyznačte odpověď.

	Organizace 1	Organizace 2	Organizace 3	Organizace 4	Organizace 5
15. Jak dlouho v organizaci působíte?					
16. Jak často se dobrovolnictví věnujete?	a) příležitostně - uveďte kolikrát ročně				
	b) pravidelně - uveďte kolikrát měsíčně				
	c) pravidelně - uveďte kolikrát týdně				
17. Jaké činnosti se jako dobrovolník v organizaci věnujete?					
18. Uveďte důvod, proč působíte zrovna v této organizaci.					
19. Jste za svoji dobrovolnickou činnost organizačně odměňován/a?	a) ano				
	b) ne				
20. Myslíte si, že je činnost dobrovolníků pro organizaci důležitá?	a) ano, je				
	b) ne, není				
21. Myslíte si, že by organizace mohla fungovat bez dobrovolníků?	a) ano, mohla				
	b) ne, nemohla				

Prostor pro Vaše připomínky.

Děkuji a přeji Vám mnoho sil do další činnosti.